

Korkeakoulujen ja yritysten välisen yhteistyön hyödyt ja haasteet kestävän kehityksen edistämiseksi: Learn to Change–hankkeen kansainvälinen sidosryhmäworkshop verkossa 15.10.2021

Emilia Kankaanpää

Haaga-Helia ammattikorkeakoulu

Haaga-Helian amk-tutkinnot

Amk-opinnäytetyö

2023

Liiketalouden tradenomin tutkinto

Tiivistelmä

Tekijä(t)

Emilia Kankaanpää

Tutkinto

Liiketalouden Tradenomi

Raportin/Opinnäytetyön nimi

Korkeakoulujen ja yritysten välisen yhteistyön hyödyt ja haasteet kestävän kehityksen edistämässä: Learn to Change –hankkeen kansainvälinen sidosryhmäworkshop verkossa 15.10.2021

Sivu- ja liitesivumäärä

52+2

Opinnäytetyön tavoitteena oli suunnitella ja järjestää sidosryhmäworkshop Erasmus+ Learn to Change -hankkeelle. Workshop oli yhteiskehittelytyöpaja, jossa suunniteltiin yhdessä hankkeen painopistealueita. Opinnäytetyön tekijä toimi myös yhteistyökehittelypajan observoijana ja analysoi yhteistyökehittelypajassa käydyt keskustelut. Opinnäytetyön tarkoituksena oli selvittää korkeakoulujen ja yritysten välisen yhteistyön hyötyjä ja haasteita kestävän kehityksen edistämisen näkökulmasta. Erasmus+ Learn to Change -hankkeen tavoitteena on tutkia ja kehittää digitaalisen tarinankerronnan ratkaisuja kestävien palveluiden edistämiseen yhteistyössä eurooppalaisten korkeakouluopiskelijoiden, opettajien, sekä elinkeinoelämän edustajien kanssa.

Työn teoreettisessa osuudessa käsitellään yritys vastuuta, kestävä kehitys, sidosryhmäyhteistyötä kestävä kehitys edistäjänä ja yhteiskehittämistä osana sidosryhmäyhteistyötä. Tietoperusta pohjautuu aiheeseen liittyvään kirjallisuuteen ja erilaisiin sidosryhmäyhteistyötä käsitteleviin artikkeleihin.

Opinnäytetyön tutkimus toteutettiin kvalitatiivisena eli laadullisena tutkimuksena loka-kuussa 2021, jolloin Learn to Change -hanke järjesti kansainvälisen yhteiskehittelytyöpajan verkossa. Ryhmäkeskustelut nauhoitettiin ja litteroitiin. Havainnointien analysoinnissa hyödynnettiin aineisto- ja teorialähtöistä sisällönanalyysia.

Tulosten mukaan monen sidosryhmän yhteistyö koetaan hyödyllisenä ja varsinkin opiskelijoiden osallistuminen nähdään tärkeänä kestävien palveluiden kehittämisen edistämässä. Laajan asiantuntevan sidosryhmän yhteistyön avulla löydetään keinoja kestävien palveluratkaisujen edistämiseen esimerkiksi digitaalisen tarinan kerronnan avulla. Sidoryhmäyhteistyö tuo mukanaan erilaisia näkökulmia kestävä kehityksen haasteisiin ja sen avulla voidaan jakaa kestävä kehityksen kokemuksia ja vastata kestävä kehityksen haasteisiin. Sidoryhmäyhteistyön haasteina koetaan mm. kommunikoinnin sujuvuus, resurssien puute sekä puutteet digitaalisissa taidoissa. Sidoryhmäyhteistyön tavoitteen ja päämäärien on oltava kaikille selkeä. Yhteiskehittäminen nähdään tärkeänä yhteistyön keinona, joka auttaa kestävä kehityksen edistämässä ja yhteistyön haasteiden voittamisessa.

Asiasanat

Sidostyhmä, sidosryhmäyhteistyö, kestävä kehitys, yhteiskehittäminen, digitaalinen tarinankerronta

Sisällys

1	Johdanto	1
1.1	Opinnäytetyön tavoitteet ja rajaus	1
1.2	Keskeiset käsitteet	2
1.3	Learn to Change -hanke ja sen tavoitteet.....	3
2	Yritysvastuu ja kestävä kehitys.....	5
3	Sidosryhmäyhteistyö ja yhteiskehittäminen	8
3.1	Sidosryhmäyhteistyö kestävän kehityksen edistäjänä	8
3.2	Yhteiskehittäminen (co-creation).....	12
4	Tutkimuksen menetelmät ja toteutus	14
4.1	Tutkimusmenetelmän valinta.....	14
4.2	Learn to Change -hanke ja työpajan suunnittelu	16
4.3	Havainnointi ja aineistolähtöinen sisältöanalyysi tiedonkeruumenetelminä.....	16
4.3.1	Havainnointi tiedonkeruumenetelmänä	16
4.3.2	Aineistolähtöinen sisällönanalyysi tiedonkeruumenetelmänä	18
4.4	Työpajan toteutus	19
4.4.1	Työpajan toteutus.....	23
4.5	Tutkimusaineiston keruu, käsittely ja analysointi	24
5	Tulokset	27
5.1	Sidosryhmät.....	27
5.2	Hyödyt sidosryhmien yhteistyössä	28
5.2.1	Erilaisten sidosryhmien osallistuminen hankkeisiin.....	28
5.2.2	Monitieteisyys tuo lisäarvoa	29
5.2.3	Autetaan yhteisöjä ja opiskelijoita kehittämään pitkän aikavälin yhteistyötä 29	
5.3	Sidosryhmien yhteistyön tarpeet ja haasteet	30
5.3.1	Kommunikoinnin sujuvuus, kuuntelemisen taito ja osallistuminen	30
5.3.2	Epäselvyys yhteistyön tavoitteista, päämäärän puute	31
5.3.3	Tarve löytää oikeat ihmiset hankkeeseen.....	32
5.3.4	Huoli ajasta, resursseista, suunnittelusta ja digitaalisista taidoista	32
5.4	Digitaalisen osaamisen kehittäminen yhteistyön avulla	33
5.4.1	Digitaalisen ymmärryksen lisääminen	33
5.4.2	Tukea ja oppia teknisiin taitoihin.....	34
5.5	Yhteistoiminnallinen digitaalinen tarinankerronta yhteistyön ja kestävän kehityksen edistämisen tukena.....	34
5.5.1	Tarinankerronta osana sisältömarkkinointia	34
5.5.2	Hyvä tarinankerronta on vaikuttavaa	35
5.5.3	Tarinankerronnan keinoja voi käyttää monipuolisesti	36

5.5.4	Digitaalista tarinankerrontaa kannattaa tehdä yhteistyössä eri tahojen kanssa	37
5.6	Opiskelijoiden tuoma lisäarvo yhteistyölle	38
5.6.1	Opiskelijat antavat apua ja luovat uusia ideoita ja ratkaisuja	38
5.6.2	Opiskelijat ovat avainasemassa kestävän kehityksen edistäjinä.....	38
5.7	Kansainvälisen yhteiskehittelypajan arviointi.....	39
6	Pohdinta.....	41
6.1	Johtopäätökset.....	41
6.2	Kehitys- ja jatkotutkimusehdotukset	43
6.3	Tutkimuksen luotettavuus	45
6.4	Oma oppiminen.....	47
	Lähteet	49
	Liitteet.....	53
	Liite 1. Learn to Change-hankkeen tervetuloa yhteistyökehittelypajaan-kirje 8.10.2021	53
	Liite 2. Learn to Change-hankkeen muistutustervetulokirje 14.10.2021	54

1 Johdanto

Kestävä kehitys on elinehto maapallollamme ja se on tärkeässä roolissa niin koulutuksessa kuin yritysmaailmassa. Kestävän kehityksen merkitys korkeakouluissa nousee esille muun muassa siitä, että kestävyyskriisi tulee muuttamaan työnkuvia merkittävästi ja tämän vuoksi nähdään tarvetta koulutuksen reformiin. Työelämän taidot kuten laaja alainen ajattelu, vanhan uudistaminen ja vaihtoehtojen etsintätaito nousevat tärkeäksi osaksi ammattialan osaamisen rinnalle. Koulutuksen tehtävänä on antaa tukea näihin taitoihin, auttaa ratkomaan ilmastonmuutos, väestönkasvu ja luonnonkato haasteita sekä tukea opiskelijoita kasvamaan kestävien ja vastuullisten ratkaisuiden tekijöiksi. (Konst 2021, 8.)

Kestävän kehityksen merkitys yrityksissä nousee esille yrityksen päätöksenteossa ja käytännön toiminnoissa, joiden on oltava kestävämpää ja otettava huomioon ihmiset, yhteiskunta ja ympäristö. Kestävästä kehityksestä osana yrityksen toimintaa alettiin laajemmin puhua 1990-luvulla ja näin syntyi useita toisiaan täydentäviä ajattelumalleja ohjaamaan yrityksiä muuttamaan strategiaansa ja ottamaan siihen mukaan halun ratkaista yhteiskunnallisia haasteita ja löytää liiketoiminnallisia mahdollisuuksia niiden kautta. Yritysten on liitettävä kestävä kehitys ja kestävyys lähemmäksi yritysstrategian ydintä ja kestävä kehityksen on näytävä yrityksen toiminnassa. (Kaskinen 2013.)

Tämä opinnäytetyö on tehty osana Erasmus+ rahoitteista Learn to Change - Collaborative Digital Storytelling for Sustainable Change -hanketta, jossa on Haaga-Helian korkeakoulun lisäksi mukana neljä muuta eurooppalaista korkeakoulua sekä useita työelämän edustajia. Tavoitteena on tuoda näkyväksi, innovoida ja tukea kestäviä palveluita matkailu- ja palvelualoilla kehittämällä yhteistoiminnallista digitaalista tarinankerrontaa. (Haaga-Helia 2021.) Opinnäytetyön tekijä osallistui hankkeen ensimmäisen kansainvälisen yhteiskehittelypajan suunnitteluun, havainnointiin ja analysointiin. Työpaja järjestettiin verkossa lokakuussa 2021. Tämä opinnäytetyö keskittyy selvittämään tällaisen yhteistyön hyötyjä ja haasteita perustuen lokakuun 2021 yhteiskehittelypajasta kerättyjen aineistojen analyysiin.

1.1 Opinnäytetyön tavoitteet ja rajaus

Opinnäytetyön tarkoituksena on selvittää korkeakoulujen ja yritysten välisen yhteistyön hyötyjä ja haasteita kestävä kehityksen edistämisen näkökulmasta. Opinnäytetyön tavoitteena on suunnitella ja järjestää hanketiimissä kansainvälinen verkkotyöpajana toteutettava Learn to Change -hankkeen sidosryhmäworkshop. Tässä yhteiskehittelypajassa korkeakouluopettajat, -opiskelijat ja matkailu- ja palvelualojen edustajat Euroopasta jakoivat tapoja kehittää kestävä matkailua digitaalisen tarinankerronnan keinoin. Opinnäytetyön

tekijä toimi yhteiskehittelypajan observoijana tehtävänään analysoida ja vetää yhteen yhteistyökehittelypajan keskustelut ja muu työpajasta saatu aineisto.

Yhteiskehittelypajan tavoitteena oli selvittää, miten yhteistyön ja yhteiskehittelyn avulla voitaisiin auttaa korkeakouluopiskelijoita, -opettajia, yrityksiä sekä non-profit-organisaatioita kehittämään kestäviä palveluita. Haluttiin myös selvittää, mitä hyötyjä ja haasteita yhteistyössä nähdään.

Opinnäytetyön pääkysymys on:

Miten korkeakouluopiskelijoiden, -opettajien, yritysten sekä non-profit-organisaatioiden välinen yhteistyö voi auttaa kehittämään kestäviä palveluita ja mitä hyötyjä ja haasteita yhteistyössä on?

Pääkysymyksen tueksi johdettiin seuraavat viisi alakysymystä:

1. Minkälaisia hyötyjä sidosryhmien yhteistyöstä nähdään olevan?
2. Mitä yhteistyön tarpeita ja haasteita sidosryhmillä on?
3. Miten yhteistyö voi kehittää sidosryhmien digitaalista osaamista?
4. Miten yhteistoiminnallista digitaalista tarinankerrontaa voi käyttää yhteistyön ja kestävän kehityksen edistämisen tukena?
5. Mikä on opiskelijoiden tuoma lisäarvo yhteistyölle?

Tutkimusraportti rajataan käsittelemään sidosryhmien yhteistyötä ja yhteiskehittelyä ja niistä esiin nousevia hyötyjä ja haasteita, sillä hyödyissä ja haasteissa näkyvät myös digitaalinen tarinankerronta, digitaalinen osaaminen ja opiskelijoiden mukaan ottaminen eri tavoin tällaisiin yhteistyöhankkeisiin.

1.2 Keskeiset käsitteet

Opinnäytetyön keskeiset käsitteet ovat monisidosryhmäyhteistyö (multi-stakeholder collaboration), digitaalinen tarinankerronta ja kestävä kehitys. Monisidosryhmäyhteistyö tarkoittaa useiden erilaisten sidosryhmien yhdistymistä, kuten esimerkiksi tässä työssä opiskelijat, opettajat, yritykset ja non-profit-organisaatiot. Sidosryhmän jäsenenä voivat olla yksityishenkilöt, organisaatiot, voittoa tavoittelemattomia yritykset, valtion virastot jne. Tällaisen yhteistyön tarkoituksena on usein laaja missio ja yhteinen tehtävä, joka koskettaa monisidosryhmän jäseniä ja tavoitteena on saada sidosryhmät osallistumaan keskusteluun, päätöksentekoon sekä tuottamaan ratkaisuja yhdessä havaittuihin ongelmiin. Monisidosryhmäyhteistyö kuvastaa yleensä useiden kumppaneiden etujen keskinäistä riippuvuutta

ja on yleistä varsinkin vaativilla aloilla, kun halutaan koordinoitua yhteistyötä useiden erilaisten sidosryhmien kesken, kuten esimerkiksi terveydenhuollon, sosiaalipalveluiden ja kunnan kanssa. (UW Center for Cooperatives 2011; UW Center for Cooperatives 2013.)

Digitaalinen tarinankerronta tarkoittaa digitaalisen tallenteen avulla kerrottavaa lyhyttä tarinaa, joka voi pitää sisällään ääntä tai tekstiä ja siihen voidaan yhdistää kuvia ja videoita. (Mikkelin Ammattikorkeakoulu 2016, 61.) Digitaalisessa tarinankerronnassa käytetään digitaalisen median työkaluja ja se mahdollistaa puhuttelevien, koskettavien ja mieleenpainuvien tarinoiden teon. (Metropolia ammattikorkeakoulu 2020.) Digitaalisen tarinankerronnan avulla tarinoita voidaan kertoa monimediaisesti ja tarinoita voidaan julkaista halutesaan joko rajatulle kohderyhmälle tai suuremmalle joukolle maailmanlaajuisesti sosiaalisen median kautta. (Hakanurmi & Kantola 2020, 9.)

Kestävä kehitys tarkoittaa yhteiskunnallista muutosta, joka voi tapahtua maailmanlaajuisesti, alueellisesti ja paikallisesti. Kestävän kehityksen on oltava jatkuvaa, ohjattua sekä pitkällä aikavälillä tapahtuvaa ja sen tavoitteena on hyvien elämisen mahdollisuuksien turvaaminen nykyisille ja tuleville sukupolville. Kestävä kehitys pitää sisällään ekologisen, taloudellisen sekä sosiaalisen ja kulttuurisen kestävyuden, jotka liittyvät toisiinsa ja ovat toisistaan riippuvaisia. (Ympäristöministeriö 2023.) Ekologinen kestävyys käsittää mm. ympäristökasvatuksen, ympäristösuojelun ja ekologisesti kestävät arkikäytännöt. Taloudellinen kestävyys tarkoittaa kuluttajakasvatusta ja globaalitaloutta pitäen sisällään säästävyyden, kohtuullisuuden, elinkaariajattelun ja ekotehokkuuden lisäämisen sekä sen, että vähennetään materiaalista kulutusta. Sosiaalinen ja kulttuurinen kestävyys tarkoittaa tasa-arvoisuutta, toisten kunnioittamista, monikulttuurisuutta, kiusaamisen ehkäisyä, viihtyisyyttä, ihmissuhteita ja perinteitä. (Pohjoisen Keski-Suomen ammattiopisto 2022.)

1.3 Learn to Change -hanke ja sen tavoitteet

Opinnäytetyössä tutkitaan yhtä verkkotyöpajana toteutettua kansainvälistä yhteiskehittelypajaa, joka liittyy Erasmus+ -rahoitteiseen Haaga-Helia ammattikorkeakoulun Learn to Change - Collaborative Digital Storytelling for Sustainable Change -hankkeeseen. Tämä hanke toteutetaan vuosina 2021–2023 ja siihen osallistuu korkeakouluopiskelijoita, korkeakouluopettajia ja työelämän edustajia eri puolilta Eurooppaa. Hankkeen yhteistyökumppanit ovat:

- Haaga-Helia ammattikorkeakoulu
- Budapest Business School
- Polytechnic Institute of Castelo Branco
- University of Chemistry and Technology in Prague
- Saxion University of Applied Sciences

Learn to Change -hankkeen tarkoituksena on tukea korkeakoulujen opettajia ja opiskelijoita käyttämään avoimesti saatavilla olevia digitaalisia ja rohkaista heitä hyödyntämään näitä laajasti ja monipuolisesti vaikuttavan digitaalisen tarinasisällön luomisessa. Hankkeen tavoitteena on lisäksi tutkia ja kehittää yhteisötoiminnallisen digitaalisen tarinankerronnan ratkaisuja, tukea kulttuurienvälistä viestintäosaamista sekä kehittää kestävästä tulevaisuuden visiointikykyä yhteistyössä korkeakouluopettajien, -opiskelijoiden ja työelämäkumppanien kanssa. (Haaga-Helia 2021.)

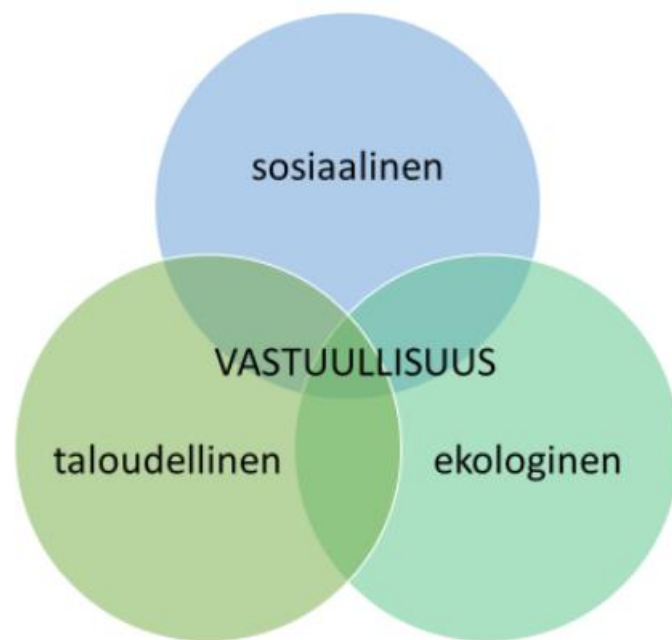
2 Yritysvastuu ja kestävä kehitys

Yritysvastuu on vastuuta yrityksen toiminnasta aiheutuvista toiminnoista. Se keskittyy siihen, miten yritys ja sen toiminta vaikuttavat ihmisten ja ympäristön hyvinvointiin sekä miten yrityksen toiminta vaikuttaa yhteiskuntaan, ympäristöön ja talouteen. On tärkeää, että yritys noudattaa voimassa olevaa lainsäädäntöä ja tunnistaa, ehkäisee ja vähentää toimintaansa liittyviä haitallisia vaikutuksia. Yritysvastuuseen kuuluu ihmisoikeuksien kunnioittaminen. Yrityksen toiminta ei saa pilata ympäristöä ja yrityksen tulee välttää korrup-tiota. Päivittäiseen liiketoimintaan on liitettävä yhteiskunta- ja ympäristövastuu ja on toimit-tava yhteistyössä yhteiskunnallisia odotuksia asettavien sidosryhmien kanssa, joita ovat mm. yrityksen omistajat, työntekijät, asiakkaat ja paikallisyhteisöt. Pelkkä lakien ja mää-räyksien noudattaminen ei riitä siihen, että yritys voisi kutsua itseään vastuulliseksi. La-kien ja määräysten noudattamisen lisäksi tarvitaan lisätoimia, joita ovat muun muassa yri-tyksen toiminnan huolellinen tarkastelu ja kattavan ymmärryksen saaminen yrityksen yh-teiskunnallisista vaikutuksista. Lisäksi on pyrittävä ehkäisemään ja vähentämään sellaisia vaikutuksia, jotka ovat kielteisiä ilman ajatusta siitä, johtavatko ne oikeudelliseen vastuu-seen. Yritysvastuu ei ole yrityksille vapaaehtoista toimintaa eikä se ole erillään liiketoimin-nan ytimestä. (Ristaniemi & Vanhala 2022, 22–25.) Yritysvastuuseen liitetään myös yh-teiskuntavastuullisuus. Yrityksen on pystyttävä näkemään oman toimintansa vaikutukset ympäristöön ja yhteiskuntaan käyttämällä yhteiskuntavastuullista ajattelua ja osoittaa, että yritys kantaa vastuuta yhteiskunnasta ja tulevaisuudesta.

Yritysvastuuseen kytkeytyy kolme yritysvastuun normien taustavaikuttimina nähtävää yh-teiskunnallista käsitettä, joita ovat kestävyys, vaatimusten mukaisuus ja eettisyys. Tässä opinnäytetyössä keskitytään yritysten toiminnan kestävään kehityksen osana yritysvas-tuuta ja voidaan todeta yritysvastuun olevan yhteydessä kestävä kehityksen käsittee-seen. Kestävällä kehityksellä tarkoitetaan sellaista tietoista ja tavoitteellista toimintaa, jolla täytetään ihmisten tarpeet ja turvataan hyvän elämisen mahdollisuudet nykyisille ja tule-ville sukupolville vaarantamatta tulevien sukupolvien kykyä vastata omiinsa tarpeisiinsa. (Kangas 25.08.2021.)

Kestävää kehitystä on tehtävä paikallisesti, alueellisesti ja globaalisti, jotta voidaan taata niin nykyisten kuin tulevaisuuden tarpeiden ja hyvien elinolosuhteiden säilyminen. Päätök-senteossa ja toiminnassa on otettava huomioon luonnon kantokyvyn ja moninaisuuden säilyminen. Kestävässä kehityksessä on otettava tasavertaisesti huomioon ympäristö, ih-minen (yhteiskunta) ja talous. (Opetushallitus 2023.) Nämä muodostavat kestävä keh-iityksen kolme pilaria ja näitä on käsiteltävä samanaikaisesti ottaen mukaan pitkän aikavä-lin näkemyksen.

Kestävä kehitys ja vastuullisuus pitävät sisällään ekologisen, taloudellisen sekä sosiaalisen ja kulttuurisen kestävyuden, jotka nivoutuvat toisiinsa tiiviisti (kuvio 1) ja yritysten on otettava toiminnassaan huomioon ympäristö, ihminen ja talous paikallisella ja globaalilla tasolla. Näiden ymmärtäminen on vakiintunut yleiseksi tavaksi ymmärtää yrityksen vastuullisuustyö. (Kangas 25.08.2021.)

Kuvio 1 Ekologinen, taloudellinen ja sosiaalinen vastuullisuusajattelu (Kangas 25.08.2021)

Ekologinen kestävyys on kestävä kehityksen perusta. Ekologinen kestävyys pitää sisällään biologisen monimuotoisuuden ja ekosysteemin toimivuuden säilyttämisen keskittyen luonnon monimuotoisuuden ja ekosysteemin turvaamiseen turvaamalla resurssien säilyvyyden tulevaisuudessa sekä sopeuttamalla toiminta pitkällä aikavälillä luonnon kestävyys. Taloudellinen kestävyys pitää sisällään tasapainoista kestävä kasvua, joka ei perustu velkaantumiseen pitkällä aikavälillä tai varantojen hävittämiseen ja jossa korostuu kustannustehokkuus sekä luonnonvarojen säästävä toiminta. Sosiaalisen kestävyys tavoitteena on taata hyvinvoinnin edellytysten siirtyminen sukupolvelta seuraavalle ja tärkeässä osassa on taloudellinen ja muu yhteiskunnan kehitys sekä se, kuinka näiden nähdään edistävän ihmisten hyvinvointia. Yrityksille keskeisiä vaatimuksia sosiaalisessa vastuullisuudessa ovat mm. huolehtiminen työntekijöiden hyvinvoinnista ja osaamisesta, tasa-arvoisuus, toisten kunnioittaminen, hyvien toimintatapojen noudattaminen, kiusaamisen ehkäisy, ihmisoikeuksien kunnioittaminen ja yhteiskunnan taloudellisen hyvinvoinnin tuottaminen luonnonvarojen säästämisen avulla. (Kangas 25.08.2021; Ympäristöministeriö 2023.) Kulttuurisen kestävyys tavoitteena on vaalia kulttuuriperintöjä ja edistää eri kulttuurien vä-

listä yhteiseloä sekä taata kulttuurien kehittyminen ja säilyminen tuleville sukupolville vaalimalla kieliä, perinteitä ja tapoja sekä välittämällä niitä eteenpäin, arvostamalla monimuotoisuutta ja kunnioittamalla kaikkien oikeuksia. (Opetushallitus 2023.)

Yritysvastuun oleellisena osana ovat kestävä kehitys ja ympäristövastuu. Yritysvastuuta on toteutettava pitkällä tähtäimellä tukien kestävää kehitystä ja taistellen ilmastonmuutosta vastaan. Yritysten toiminnassa täytyy näkyä aitoa sitoutumista vastuullisuuteen, jotta syntyy luottamus siihen, että yritys haluaa aidosti edistää kestävää kehitystä. Pelkkä talouden kehityksen edistäminen ei riitä, sillä yrityksiltä vaaditaan aktiivista sosiaalista oikeudenmukaisuutta ja ympäristönsuojelun toteuttamista yhdessä sidosryhmien kanssa kestäväen kehityksen edistämiseksi. Yritysvastuullisuuden merkitys on kasvanut ilmastonmuutoksen myötä ja yritysten on otettava enenevässä määrin huomioon yhteiskunnan tarpeet. Liiketoiminta ei voi menestyä, jos se ei ota huomioon yhteiskunnallisia ilmiöitä, ihmisyttä, ympäristötekijöitä ja tulevaisuutta. (Ataa Agency 2022.) Yritysten on pyrittävä tavoitteelliseen, kestäväen kehityksen periaatteiden mukaiseen toimintaan. Tänä päivänä kestäväen kehityksen huomioiminen on yrityksille ja niiden menestymiselle elintärkeää.

3 Sidosryhmäyhteistyö ja yhteiskehittäminen

Tämä luku keskittyy määrittelemään, mitä tarkoitetaan sidosryhmäyhteistyöllä ja yhteiskehittämisellä sekä millaista teoriaa näistä löytyy. Luvun tavoitteena on kertoa yleisellä tasolla ja lähteisiin viitaten, miten eri tavoin sidosryhmäyhteistyö ja yhteiskehittäminen voidaan määritellä monisidosryhmäyhteistyössä sekä miten nämä voidaan määritellä vastuullisuusyhteistyön kontekstissa pohdittaessa kestävän kehityksen edistämistä.

3.1 Sidosryhmäyhteistyö kestävän kehityksen edistäjänä

Yhteistyö voidaan määritellä toiminnaksi, jossa työskennellään yhdessä kohti yhteistä tavoitetta ja joka sisältää viestintää, ryhmätyötä, ajattelua ja aktiivista osallistumista. (Jaleniauskiene, Jucevičienė & Leščinskij 2019, 315). Tutkijoiden tutkiessa useita eri lähteitä, joissa käsiteltiin yhteistyötä, tutkimukset osoittivat, että yhteistyö vaatii siihen osallistuvilta henkilöiltä seuraavia asioita:

1. avointa viestintää
2. neuvottelutaitoja, tavoitteen asettamista, suunnittelua ja tehtävien koordinoitua
3. konfliktien ratkaisukykyä, joka tarkoittaa sitä, että osataan erottaa rakentava ja tuhoava konflikti ja soveltaa konfliktin ratkaisustrategioita
4. tehtävien hallintakykyä (Jaleniauskiene, Jucevičienė & Leščinskij 2019, 315).

Yhteistyö voidaan määritellä toiminnaksi, jossa työskennellään yhdessä kohti yhteistä tavoitetta/päämäärää. Yhteistyöhön tarvitaan sellaista viestintää, joka pitää sisällään tiedon ja mielipiteiden vaihtoa osallistujien kesken. Viestinnän lisäksi tarvitaan reagoitakykyä, joka tarkoittaa aktiivista ja oivaltavaa osallistumista. Yhteistä tavoitetta ja päämäärää lähestytään työskentelemällä yhdessä ja vaihtamalla ideoita. (Care & Griffin 2015, 38). Yhteistyö koetaan hyödylliseksi työkaluksi ja nykyään onkin todettu, että yhteistyö nousee tärkeään asemaan, kun tarvitaan erityistä asiantuntemusta. Tätä tarvetta palvelee sidosryhmäyhteistyö. (Kearins & Sharma 2011, 169–170.)

Talous on kasvanut historiallisesta näkökulmasta katsottuna luonnonvaroja tuhlaamalla sekä niitä heikentämällä aiheuttaen voimakasta vaikutusta sosiaaliseen, ympäristölliseen ja taloudelliseen tasapainoon. Tällaisilla talouden kehitysmalleilla on ollut haitallisia vaikutuksia nykyisten sukupolvien hyvinvointiin, sillä luonnonvaroja on usein kulutettu jopa peruuttamattomasti ja siten aiheutettu valtavia riskejä ja haasteita tuleville sukupolville. (Orecchini, Valitutti & Vitali 2012, 57). Harkittaessa toimia, mahdollisuuksia ja vaihtoehtoja nähdään tärkeänä ja tehokkaana keinona yhteistyön tekeminen akateemisen maailman tutkijoiden ja opiskelijoiden kanssa. Yliopiston tehtävänä on tunnetusti luoda tietoa tutkimuksen avulla, välittää sitä koulutuksen kautta muille ja kouluttaa uusia tutkijoita. Yliopistot voivat harjoittaa yritysten ulkopuolista tutkimusta ja tarjota yhteiskunnalle erilaisia tai-

toja ja näin myötävaikuttaa suoraan ja epäsuorasti talouden suorituskyvyn ja kestävän kehityksen edistämiseen. Elinkeinoelämän ja korkeakoulujen välinen yhteistyö nähdään keskeisenä kestävän kehityksen edistämässä. (Orecchini ym. 2012, 61–62.)

Kestävä kehitys muotoutuu käytännössä ja kestävän kehityksen koulutuksen on suositeltavaa olla poikkitieteellistä ja tieteiden välistä. Yhteistyötä tehdään eri tiedekuntien kanssa yhdessä kestävään kehitykseen suuntautuneiden kollegoiden ja muiden tahojen kanssa ja näin saadaan koulutusohjelmista mahdollisimman tehokkaita. Tarvitaan erilaisia näkökulmia ja laajaa ymmärrystä kestävään kehitykseen. Siksi on tarpeen kehittää tieteidenvälistä yhteistyötä edistäen monitieteellisiä kestävän kehityksen koulutuskäytäntöjä. (Evans 2015, 73, 75–76,78.)

Kestävä kehitys on prosessi. Kun tehdään poikkitieteellistä yhteistyötä, on haluttava oppia muilta ja myönnettävä se tosiasia, että kukaan ei tiedä kaikkea ja jokaisella on oma näkemysensä asiaan. Kestävän kehityksen koulutuksessa on hyödynnettävä ryhmäopetusta, vierailuluentoja, yhteisopiskelua ja keskustelua eri yhteistyökumppaneiden kesken. Kestävän kehityksen koulutuksen projekteihin kannattaa palkata tai kouluttaa syvällisiä yleisasiantuntijoita fasilitaattoreiksi ja näin edistää monitieteistä yhteistyötä. Kestävän kehityksen koulutus on tunnustettava tärkeäksi ja on tiedostettava, että se vaatii paljon aikaa ja energiaa henkilöstöltä. Korkeakoulujen tehtävänä on edistää yhteistyötä eri tieteenalojen välillä ja tarjota mielekästä ja relevanttia kestävän kehityksen koulutusta tavoitteena muutos kohti kestävämpää elämää. (Evans 2015, 87–88.)

Kearins & Sharman tutkivat organisaatioiden välistä yhteistyötä kestävyuden edistämiseksi. He korostavat yhteistyön potentiaalia. Heidän mukaansa kestävän kehityksen edistämiseen suunnatun yhteistyön kautta jäsenet voivat kehittää paremmin ymmärrystään siitä, miten talous, sosiaalinen kehitys ja ympäristö yhdessä vaikuttavat kestävyteen ja millaisia haasteita on (Kearins & Sharma 2011, 167.) Kearins & Sharma tuovat tutkimuksessaan esille myös sen, että tällainen yhteistyö tarjoaa eri organisaation edustajille mahdollisuuden tavata, jakaa ideoitaan, tutkia ja toteuttaa uusia kestävän kehityksen lähestymistapoja sekä kehittää tärkeitä suhteita ja valmiuksia, joilla voidaan auttaa yhteistyöhön osallistuvien kestävien kehityksen tehtävien molemminpuolista saavuttamista. (Kearins & Sharma 2011, 194.) Kearins & Sharman tutkimuksen mukaan tärkeässä asemassa ovat kestävän kehityksen kokemusten jakaminen sekä se, mitä odotuksia kestävän kehityksen yhteistyöhön asetetaan. Näin voidaan kehittää yhteistyön jäsenien keskinäisiä suhteita paremmaksi ja vastata erilaisiin kestävän kehityksen haasteisiin yhdessä yhteistyötä tehden. (Kearins & Sharma 2011, 167.)

Dyer & Sign (1998, artikkelissa Kearins & Sharma 2011, 171) kuvaavat tutkimuksissaan yhteistyötä suhteiden verkostoina. Turcotte (2000, artikkelissa Kearins & Sharma 2011, 171) tuo esille sen, että kun tehdään yhteistyötä muiden samanlaisia ongelmia kohtaavien kanssa, voivat organisaatiot jakaa resurssejaan, alentaa ongelmanratkaisukustannuksia ja saada hyötyä kaikille yhteistyöhön osallistuville. Adler & Kwon (2002, artikkelissa Kearins & Sharma 2011, 172) tuovat tutkimuksissaan esille, että sidosryhmäyhteistyötä hyödyntäen voidaan toteuttaa muutoksia tehokkaammin, mahdollistetaan innovatiivisempien ratkaisujen kehittäminen, voidaan toimia nopeammin ratkaisujen saavuttamiseksi, parannetaan kollektiivisia ongelmanratkaisukykyjä ja saadaan suurempaa tukea sidosryhmiltä organisaation päätöksiin. He näkevät yhteistyöllä myös aineettomia etuja: helpotetaan keskinäistä oppimista ja arvon luomista sekä parannetaan sidosryhmien yhteistyötä. Kun nähdään, että organisaatiot tekevät yhteistyötä keskenään ja suoraan sidosryhmien kanssa tärkeissä asioissa, välittyy ajatus ja tieto, että organisaatiot ja yritykset ovat vastuullisia ja huolissaan laajemmista sosiaalisista ja ympäristöllisistä eduista ja yleisestä hyvinvoinnista. (Kearins & Sharma 2011, 172.)

Sidosryhmien yhteistyössä kestävä kehityksen edistäjinä nähdään monia etuja, mutta huomioon on myös otettava haasteita, joista voi tulla esteitä yhteistyömuotojen moitteettomalle toiminnalle. Tällaisina haasteina voidaan nähdä muun muassa se, että sidosryhmien on voitettava erot kehityksessä, kyvyissä, kiinnostuksen kohteissa, arvoissa ja viestinnässä. Sidosryhmäyhteistyössä työskentelee useita eri toimijoita yhteiskunnan eri sektoreilta ja tällaisissa tilanteissa osapuolten välinen yhteisymmärrys voi olla vaikeaa ja monimutkaista saavuttaa. Sidosryhmätyön haasteiden vähentämiseksi voi olla hyödyllistä käyttää apuna fasilitaattoreita, jotka tukevat ja helpottavat osapuolten välistä yhteyttä, tunnistavat niiden intressit ja tarpeet ajoissa ja voivat toimia neuvottelijoina ja sovittelijoina yhteistyöhön osallistuvien osapuolten välillä tukien osapuolten yhteistä pyrkimystä tuottaa lisäarvoa yhteistyön kautta kestävä kehityksen tavoitteiden edistämiseksi ja saavuttamiseksi. (Dragomir, Foris, Foris ja Titu 2020, 2.)

Gonzales-Porras, Heikkinen, Kujala ja Tapaninahon tutkivat sidosryhmien sitoutumista ja osallistumista yhteiskunnalliseen muutokseen kestävä kehityksen kriisin ratkaisemisessa. He määrittelevät sidosryhmätoiminnan organisaatiokäytännöksi, jolla pyritään saamaan sidosryhmät positiivisella ja yhteistyökykyisellä tavalla mukaan yhteisön toimintaan sisältäen sidosryhmien tunnistamisen, sidosryhmien välisten suhteiden rakentamisen, sidosryhmien etujen yhdistämisen, sisäisen ja ulkoisen viestinnän sekä sidosryhmien vuoropuhelun ja oppimisen. Sidosryhmäyhteistyö nähdään hyödylliseksi käytännöksi haastavien ongelmien ratkaisemisessa. (Gonzales-Porras, Heikkinen, Kujala & Tapaninaho 2021, 214.)

Gonzales-Porras ym. (2021, 215) pitävät tärkeänä sitä, että kestävän kehityksen toimintaan kuuluu yritysten, hallitusten, yhteiskunnan ja tieteiden välinen yhteistyö. Yritysten on siirryttävä ripeästi kohti kestävien tuotanto- ja kulutusjärjestelmien omaksumista. Tämä ei onnistu ilman sitoutumista ja yhteistyötä sidosryhmien kanssa. Kestävän kehityksen edistämässä hallituksella on ratkaiseva rooli, sillä se määrittelee kestävän kehityksen muutoksia tukevat linjaukset ja määräykset. Tieteiden roolina on tarjota yhteistyöhön kouluttajat, tutkijat sekä kestävän kehityksen käytäntöjen levittäjät, jotka ovat tärkeässä asemassa kestävyysmuutoksien edistäjinä. Sidosryhmät voivat toimia muutosagentteina, jotka nopeuttavat siirtymistä kohti kestävästä kehitystä ja sidosryhmäyhteistyöhön sitoutuminen nähdään usein työkaluna, joka johtaa muutosprosesseihin ja kiihdyttää muutosta kestävästä kehityksen hyväksi. (Gonzales-Porras ym. 2021, 215.)

Sidosryhmien sitoutumista kestävään kehitykseen voidaan analysoida yksilön, yrityksen, toimialan ja yhteiskunnan tasolla. Yksilötasolla sidosryhmät esitellään muutosagentteina. Yritykset, toimialat ja yhteiskunta voivat toimia muutosagentteina käynnistäen kestävyysmuutoksia ja tällä tasolla sidosryhmien sitoutuminen ymmärretään erilaisina sidosryhmäsuhteina ja vuorovaikutussuhteina. Yksittäisten sidosryhmien yhteistyö synnyttää kollektiivisia toimintoja ja valmiuksia ja tällainen yhteistyö puolestaan synnyttää ryhmiä ja muita rakenteita yrityksen, toimialan ja yhteiskunnan tasolla ja näin edistetään kestävästä kehitystä. Sidosryhmien sitoutuminen tehostaa kestävän kehityksen edistämistä ja edellyttää jatkuvaa sidosryhmäyhteistyötä, joka perustuu viestintään, resurssien jakamiseen, yhteisiin etuihin, yhteistyösuhteisiin ja vuorovaikutukseen. Sidosryhmien sitoutuminen nähdään muutostoimijana kestävästä kehityksen edistämässä ja huomionarvoista on se, että kestävästä kehityksen edistämässä edellytetään sidosryhmien sitoutumista ja yhteistyötä. (Gonzales-Porras ym. 2021, 222–223.)

3.2 Yhteiskehittäminen (co-creation)

Sidosryhmäyhteistyöhön kestävän kehityksen edistäjänä kuuluu tärkeänä osana co-creation, joka on suomeksi yhteiskehittäminen tai yhteiskehittely. Tässä luvussa käydään läpi yhteiskehittämisen erilaisia määritelmiä. Eri lähteitä tutkittaessa saadaan useita eri tulkintoja co-creation -käsitteestä, jotka kaikki ovat lähellä toisiaan, mutta niissä on kuitenkin pieniä eroja.

Co-creation eli yhteiskehittäminen on ilmiö, jota tulkitaan eri aloilla hieman eri tavoilla ja tämä saattaa luoda epäselvyyttä käsitteen ymmärtämiseen, joskin kaikki tulkinnat yhteiskehittämisestä ovat lähellä toisiaan (Jotte, Marcel & Wever 2016, 266.). Yhteiskehittäminen otettiin käyttöön aluksi kustannusten minimoimiseksi ja se sai alkunsa yhteistyöajatuksista, jossa kuluttajat otettiin mukaan toimitusketjuun. John Czepial pohti asiakastytyväisyyden lisäämistä asiakkaiden osallistumisella vuonna 1990 ja vuonna 1993 todettiin tutkijoiden Song ja Adamsin tutkimuksissa se, että osallistamalla asiakkaat parannettiin myös mahdollisuutta erottua. (Jotte, Marcel & Wever 2016, 267.) Vuosisadan vaihteessa markkinointitutkijat Prahalad ja Ramaswamy kehottivat yrityksiä ottamaan asiakkaat liiketoiminnassa aktiiviseen rooliin ja vuonna 2004 he esittelivät termin näkyvästi akateemisessa kirjallisuudessa kuvaten yhteiskehittämistä tuotteiden, palveluiden ja kokemusten yhteiseksi kehittämiseksi, jossa asiakkaat toimivat arvon luojina. Asiakkaat olivat tyytymättömiä saatavilla oleviin vaihtoehtoihin, ja sen vuoksi yhteiskehittämiselle oli vahva tarve. (Jotte, Marcel & Wever 2016, 267; Müller, Pfothenauer & Ruess 2023, 2.)

Ozcan & Ramaswamy määrittivät yhteiskehittämisen seuraavasti: yhteiskehittäminen on yhteistä arvon luomista ja kehittämistä yhdessä sidosryhmien kanssa, jota tehostetaan ja toteutetaan sitoutumisen kautta. Ozcan & Ramaswamy perustavat yhteiskehittämisen arvonluonnin näkemyksen siihen, että organisaatiot luovat arvon yhdessä sidosryhmien kanssa ja kokevat yhteiskehittämisen sekä keinona että päämääränä, joka kehittyy jatkuvasti ja tuottaa win-win-tilanteita tarjoten erilaisia yhteisiä arvonluonnin mahdollisuuksia loputtomasti. (Ozcan & Ramaswamy 2014, 14–15.)

Tutkijat ovat tulkinneet yhteiskehittämisen yksinkertaistetusti seuraavanlaisesti: yhteiskehittämisen merkitys on tehdä yhdessä, tuottaa yhdessä jotain uutta ja luoda (Jotte, Marcel & Wever 2016, 267). Müller ym. toteavat, että yhteiskehittämisessä voi olla monia muotoja, mutta laajasti ajatellen yhteiskehittäminen tulkitaan seuraavanlaisesti: yhteiskehittäminen on osallistumista innovaatioprosesseihin, yhdessä erilaisten toimijoiden kuten yritysten, korkeakoulujen, päättäjien ja yhteisöjen kanssa. (Müller, Pfothenauer & Ruess 2023, 1.)

Vuorinen sanoittaa yhteiskehittämisen olevan vuorovaikutteista ja avointa toimintaa, jonka avulla kehitetään esimerkiksi yrityksen toimintaa ja tässä hyödynnetään työntekijöitä, asiakkaita ja muita kumppaneita, joiden nähdään olevan apuna. Yleensä yhteiskehittämisestä puhutaan, kun kyseessä on jollain tapaa rajattu osallistujajoukko, jota hyödynnetään uusien ratkaisujen kehittämiseksi. Yhteiskehittämistä puhutaan myös innovaatiotoiminnan yhteydessä, palveluiden kehittämisen yhteydessä sekä suunnittelun yhteydessä, kun tarvitaan yhteisön kollektiivista osaamista kehittämis- ja ongelmanratkaisutilanteissa. Tilanteissa, joissa nähdään tarve tuotteen, palvelun tai jonkun muun prosessin tai strategian kehittämiseen, on hyödyllistä käyttää yhteiskehittämistä ja näin voidaan osallistaa kehittämiseen aiempaa laajempi joukko ihmisiä ja näin saadaan esimerkiksi yrityksissä asiakkaista aktiivisia osallistuvia vaikuttajia. (Vuorinen 2013, 132–133.)

Yhteiskehittäminen on noussut viime aikoina esille huomattavissa määrin innovaatioiden yhteydessä, joissa se on ollut osana osallistavan suunnittelun alaa. Yhteiskehittäminen nähdään innovaatioiden yhteydessä mahdollisena lähteenä uusien ja kokeellisten ratkaisujen käyttöönotolle ja koska yhteiskehittäminen nähdään käytännöllisenä ja monipuolisena, sitä voidaan soveltaa moneen ympäristöön ja kontekstiin. Yhteiskehittämisessä keskeistä on se, että passiiviset toimijat otetaan aktiivisesti mukaan kehitysprosesseihin, oli sitten kyse tuotteiden, palveluiden tai järjestelmien määrittelemisestä tai luomisesta, ottaen heidät mukaan aktiivisesti yhteissuunnitteluprosessien ideoiden eri vaiheissa ja pitäen heidät mukana loppuun saakka. (Deserti, Real & Schmittinger 2022, 3.)

Oppimisympäristöjen ja yritysten näkökulmasta tarkasteltuna yhteiskehittäminen määritellään yleisellä tasolla joko olemassa olevan tuotteen, palvelun tai ratkaisun jatkokehittämiseksi tai täysin uuden ratkaisun kehittämiseksi, jossa on kyse kahdensuuntaisesta toimintatavasta. Yritykset voivat kehittää ratkaisujaan asiakkaiden tarpeiden mukaan, sillä käyttäessään yhteiskehittämistä yritykset näkevät asioita asiakkaiden silmin. Oppimisympäristöjen toimijat saavat tärkeää apua, sillä sen avulla päästään kehittämään oppimisympäristöjen tarpeisiin perustuvia ratkaisuja. Yhteiskehittäminen lähtee liikkeelle ideoista, tarpeista ja tavoitteista, joita ovat mm. uuden tiedon luominen ja uusien asioiden oppiminen uusia ratkaisuja yhteiskehittämällä. (Haltia-Nurmi, Keränen & Vainio 2020, 8–10.)

Yhteiskehittely voidaan määritellä eri tavoin ja on olemassa muita tieteenaloja ja menetelmiä, jotka ovat lähellä yhteiskehittämistä kuten yhteissuunnittelu tai avoin innovaatio, ja tämän takia yhteiskehittämiselle ei voida antaa yksiselitteistä määritelmää. Voidaan kuitenkin todeta yleistäen, että yhteiskehittäminen mahdollistaa ideoiden luomisen jaetun tiedon ja kokemusten kautta. (Jotte, Marcel & Wever 2016, 268.) Yhteiskehittelyn määritelmä riippuu käytetystä kontekstista.

4 Tutkimuksen menetelmät ja toteutus

Tämän opinnäytetyö tehtiin osana Erasmus+ -rahoitteista Learn to Change - Collaborative Digital Storytelling for Sustainable Change -hanketta. Tutkimuksen tarkoituksena oli selvittää korkeakoulujen ja yritysten välisen yhteistyön hyötyjä ja haasteita kestävän kehityksen edistämisessä keräten kokemuksia ja ajatuksia korkeakouluopettajien, korkeakouluopiskelijoiden ja työelämän edustajilta verkkotyöpajana toteutetusta yhteiskehittelytyöpajassa. Tässä luvussa esitellään valittua tutkimusmenetelmää, kuvataan tutkimuksen toteuttamista, työpajan suunnittelua, valittuja tiedonkeruumenetelmiä, työpajan toteutusta sekä tutkimusaineiston keruuta, käsittelyä ja analysointia.

4.1 Tutkimusmenetelmän valinta

Tutkimus on toteutettu laadullisella eli kvalitatiivisella tutkimusmenetelmällä. Laadullisen ja määrällisen tutkimusmenetelmän eroja on esitetty kuvassa 1. Laadullista tutkimusta käytetään, kun ilmiötä ei tunneta tai siitä ei ole teorioita, joiden avulla voitaisiin selvittää tutkimuksen kohteena olevaa ilmiötä. Päämääränä on pyrkiä kuvaamaan, tulkitsemaan tai ymmärtämään ilmiötä vastaten kysymyksiin, mistä tässä on kyse, mitä, miksi ja miten, pyrkien saavuttamaan syvälinen ymmärtäminen tutkittavaan ilmiöön. (Kananen 2017, 32–35, Rajatontatiedekasvatusta 2015.) Laadullisessa tutkimusmenetelmässä aihetta kuvaillaan määrällisen tutkimusmenetelmän mittaamisen sijaan ja laadullisessa tutkimuksessa ei pyritä tekemään yleistyksiä kuten määrällisessä tutkimuksessa, sillä laadullisessa tutkimuksessa ei ole vielä selkeää käsitystä tutkittavasta ilmiöstä eikä siihen löydy sitä tukevia teorioita ja malleja. (Kananen 2017, 32, 35; Juuti & Puusa 2020, 75.)

Vastausten saamiseen liittyen tärkeässä asemassa ovat mm. tekstit, sanat, lauseet, näkökulmat, mielikuvat ja mielipiteet, joita saadaan eri tiedonkeruumenetelmien myötä mm. aineistolähteisesti dokumenteista, havainnoista, haastatteluista ja kyselyistä, joita havainnoidaan, analysoidaan ja tulkitaan tehden johtopäätöksiä aineistosta käsin. Näitä ei laadullisessa menetelmässä hankita tilastollisin menetelmin tai muilla määrällisillä keinoilla. (Kananen 2017, 33, 82.) Määrällisessä tutkimuksessa tärkeässä osassa ovat selkeät jäsennellyt faktat ja luvut, jotka ovat luonteeltaan tilastotieteellisiä. Laadullisessa tutkimusmenetelmässä aineistot ovat usein pienempiä kuin määrällisessä tutkimusmenetelmässä. Laadullisessa tutkimuksessa tavoitteena ei ole pyrkiä tilastollisiin yleistyksiin vaan sen pyrkimyksenä on kuvata ilmiötä tai tapahtumaa antaen sille tulkinnan sekä saaden siihen syvälinen ymmärtämisen pyrkien tuottamaan rikasta ja yksityiskohtaista tietoa tutkittavasta ilmiöstä tai tapahtumasta ja näin ollen tavoitteet ovat laadullisessa tutkimuksessa usein kuvailevia. Määrällisessä tutkimuksessa tavoitteet ilmaistaan useimmiten testattavien hy-

poteesien muodossa useimmiten numeerisessa muodossa ja määrällisessä tutkimuksessa pyritään tilastollisiin yleistyksiin. (Kananen 2017, 32, 35; Juuti & Puusa 2020, 11; Sarajärvi & Tuomi 2018, 98.)

Määrällinen tutkimus (Quantitative research)	Laadullinen tutkimus (Qualitative research)
Laajat määrälliset aineistot (esim. tilastot)	Pienempi aineisto, aineiston laadun merkitys
Mittaaminen ja testaaminen	Havainnointi ja tulkitseminen
Tutkija aineistostaan ulkopuolinen	Tutkija aineiston tulkitsijana
Vastaa kysymykseen 'kuinka suuri', 'montako'	Vastaa kysymykseen 'miksi', 'millainen'
Yleistettävyyys	Joustavuus

Kuva 1. Laadullisen ja määrällisen tutkimuksen eroja (Rajatontatiedekasvatusta 2015)

Laadullinen tutkimusmenetelmä osoittautui sopivammaksi tähän tutkimukseen, sillä tutkimuksessa oli tärkeää saada syvällisempää tietoa ja vastauksia, kuin mitä määrällisen tutkimuksen avulla olisi voitu saada. Tutkimuksella haluttiin selvittää, mitä hyötyjä ja haasteita korkeakouluopiskelijoiden, opettajien, työelämän edustajien välisessä yhteistyössä nähdään ja miten voidaan auttaa kehittämään kestäviä palveluita tällaisessa yhteistyössä. Laadullisen tutkimusmenetelmän valintaa tukee myös se, että tätä ilmiötä ei ole tutkittu aiemmin kovin laajasti eikä tähän löydy teoriaa, joka selittäisi tämän tutkimuksen kohteena olevaa ilmiötä, jonka avulla tutkimuksen ilmiötä voitaisiin syvällisesti tutkia ja selvittää.

Tutkimuksessa halutaan kuvata, tulkita ja ymmärtää ilmiötä ja saada vastauksia tutkimukseen asetettuihin kysymyksiin ja näihin ei ole mahdollista saada vastauksia syvällisesti määrällisen tutkimusmenetelmän tilastollisin menetelmin, sillä on saatava mielipiteitä, näkökulmia ja lauseita, joista saadaan apua syvälliseen ilmiön tulkitsemiseen. Näitä haetaan eri tiedonkeruumenetelmien avulla, joista tässä tutkimuksessa tärkeässä osassa ovat yhteiskehittelypajasta saadut havainnot ja aineistoanalyysit, joita tehdään keskustelunauhoitteista sekä Padlet-sisällöistä. Saatuja tietoja havainnoidaan, analysoidaan ja tulkitaan pyrkien löytämään rikasta ja yksityiskohtaista tietoa siitä, miten yhteistyön ja yhteiskehittelyn avulla voitaisiin auttaa korkeakouluopiskelijoita, -opettajia, yrityksiä sekä non-profit-organisaatioita kehittämään kestäviä palveluita tutkimukselle asetettujen kysymysten valossa.

4.2 Learn to Change -hanke ja työpajan suunnittelu

Haaga-Helia ammattikorkeakoulu osallistuu yhdessä neljän muun eurooppalaisen korkeakoulun sekä valittujen työelämän kumppaneiden kanssa Erasmus+ -rahoitteiseen Learn to Change -hankkeeseen. Tavoite on innovoida yhteistoiminnallista digitaalista tarinankerrontaa, joka auttaa tukemaan kestäviä palveluita matkailu- ja palvelualoilla. (Haaga-Helia 2021.) Nykypäivänä matkailu- ja palvelualoille on suuri tarve kehittää kestäviä palveluita ja tärkeässä asemassa on yhteistoiminnallinen yhteistyö, jonka avulla voidaan tuoda näkyväksi ja innovoida sekä tukea kestäviä palveluita. Tuoretta tietoutta löytyy korkeakouluista. Hankkeen tulokset auttavat korkeakouluopettajia ja -opiskelijoita käyttämään digitaalisia työkaluja vaikuttavan digitaalisen sisällön luomiseen. Digitaalisen tarinankerronnan avulla voidaan tuoda esille matkailu- ja palvelualojen kestäviä palveluita kohderyhmiä puhuttelevalla tavalla.

Tämä tutkimus tehtiin osana ensimmäistä Learn to Change -hankkeen kansainvälistä yhteistyökehittelytyöpajaa, joka pidettiin Zoomissa lokakuussa 2021. Työpajan suunnittelun lisäksi opinnäytetyöntekijä paneutui laajasti yhteistyöhön ja yhteiskehittämiseen vastuullisuusyhteistyön kontekstissa. Tavoitteeksi asetettiin tutkia, mitä hyötyjä ja haasteita yliopistojen ja yritysten välisessä yhteistyössä koettiin. Tähän tavoitteeseen oli tarkoitus hakea vastauksia yhteiskehittelypajasta. Yhteiskehittelypajaan osallistui yli neljäkymmentä henkilöä, joista seitsemän oli yritysten ja voittoja tavoittelemattomien yhdistysten edustajia, kymmenen korkeakouluopiskelijaa ja yli 20 korkeakouluopettajaa.

4.3 Havainnointi ja aineistolähtöinen sisältöanalyysi tiedonkeruumenetelminä

Tutkimusaineiston tiedonkeruumenetelmäksi valittiin Learn to Change -hankkeen yhteiskehittelytyöpajan havainnointi, nauhoitus ja litteroidun/transkriptoidun keskustelumateriaalin aineistolähtöinen sisällönanalyysi. Yhdistämällä havainnointi keskusteluaineiston analyysiin saatiin monipuolista tietoa tutkittavasta ilmiöstä.

4.3.1 Havainnointi tiedonkeruumenetelmänä

Havainnointi sopii hyvin laadullisen tutkimuksen aineistonkeruumenetelmäksi, sillä sen avulla voidaan tutkia yksilöiden toimintaa ja vuorovaikutusta. Havainnointi soveltuu erinomaisesti tilanteisiin, joissa tutkittavasta asiasta ei löydy paljon tietoa tai saatavilla oleva tieto on vähäistä. Havainnointi soveltuu myös tilanteisiin, joissa yhteisen kielen puuttuminen rajoittaa haastattelun käyttöä. Tutkimuksen kohteina havainnoinnissa ovat yleensä yksilöt, ryhmät ja organisaatiot, joiden käyttäytymistä ja toimintaa havainnoidaan tutkien heitä mahdollisimman luonnollisessa ympäristössä. Havainnoinnin etuna voidaanankin

nähdä autenttisuus, sillä se mahdollistaa todellisten tilanteiden reaaliaikaisen seuraamisen. (Kananen 2017, 83; Moilanen, Ojasalo & Ritalahti 2014, 114.) Havainnoinnissa tietoa kerätään seuraamalla tutkittavaa ilmiötä ja sitä voidaan käyttää joko itsenäisesti tai muiden tutkimusmenetelmien rinnalla. On havaittu, että analyysin kannalta on haasteellista, jos aineistonkeruumenetelmänä on ainoastaan havainnointi. Yhdistettäessä havainnointi muihin aineistonkeruumenetelmiin on mahdollista saada syvällisempää tietoa. (Sarajärvi & Tuomi 2018, 93.)

Havainnointityöhön valmistelu täytyy aloittaa jo ennen varsinaista havaintojen tekemistä. Havainnointia varten saatetaan tarvita lupia ja nämä kannattaa selvittää ennen havainnoinnin aloittamista. Havainnointia suoritetaan järjestelmällisesti niin, että tulokset kirjataan heti ylös valitsemalla tavalla esim. käyttämällä havainnointipäiväkirjaa, havainnointilomaketta, videoimalla tilanteita, ottamalla niistä kuvia sekä äänittämällä niitä. Videointi on hyvä apuväline, sillä videolle tallentuvat eleet, ilmeet ja liikehdinnät ja samalla videointi myös helpottaa havainnointia, koska havainnoitsija ei tarvitse koko ajan tehdä muistiinpanoja vaan hän voi myös keskittyä rauhassa katselemaan ja kuuntelemaan, sillä videoituun aineistoon on mahdollista palata monta kertaa uudelleen. Videointia käytettäessä on aina muistettava pyytää siihen osallistujien lupa. (Moilanen ym. 2014, 115–116.) Havainnoijan rooleja on monia. Tutkija on mukana tilanteessa ja hän vaikuttaa siihen, kun käytetään osallistuvaa havainnointia, jossa tutkija on mukana havainnoitavassa toiminnassa aktiivisena ryhmän jäsenenä. Samoin tutkija on mukana ja vaikuttaa, kun käytetään osallistavaa havainnointia, jossa pyritään saamaan muutos tutkittavassa yhteisössä ja tavoitteena on, että se jatkuisi vielä tutkimuksen jälkeenkin ilman tutkijan tukea. Ei-osallistuvasta havainnoinnista on kyse piilohavainnoinnissa ja suorassa havainnoinnissa. Piilohavainnoinnissa tutkija on mukana tilanteessa, mutta hän ei vaikuta siihen eikä tutkimuskohteella ei ole tietoa tutkijasta ja hänen toiminnastaan. Suorassa havainnoinnissa tutkija on mukana tilanteessa vaikuttamatta siihen kuitenkin niin, että tutkimuskohteet ovat tietoisia havainnoitsija läsnäolosta. Näissä molemmissa muodoissa havainnoitsija rooli on toimia ulkopuolisena tarkkailijana. (Kananen 2017, 84–85; Juuti & Puusa 2020, 131–133.)

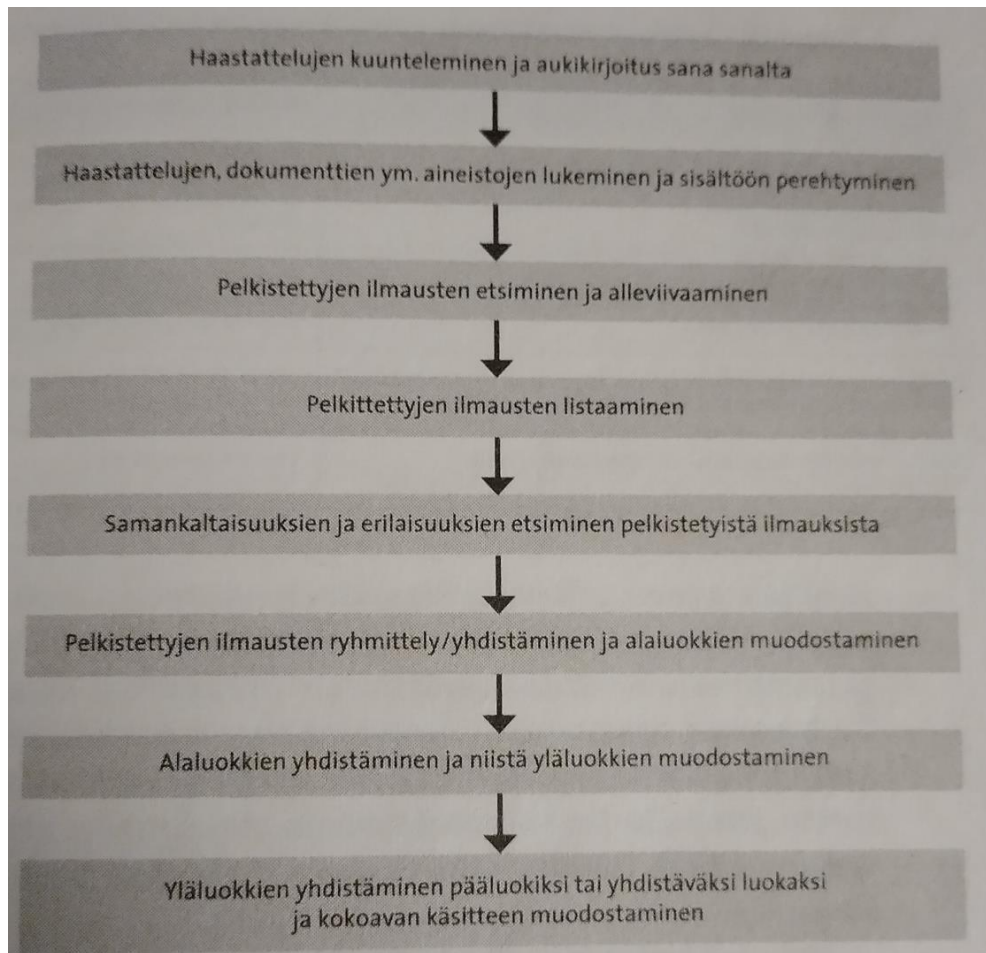
Havainnointi valittiin tähän opinnäytetyöhön aineistonkeruumenetelmäksi, koska tutkittavasta asiasta ei löytynyt entuudestaan paljoakaan tietoa ja haluttiin tutkia havainnoinnin avulla sidosryhmäyhteistyön toimivuutta havainnoiden, miten ja millä tavoin osallistujat ovat läsnä yhteistyökehittelypajassa, minkälainen tunnelma ja vuorovaikutus ryhmissä on, miten keskustelu kaiken kaikkiaan toteutuu, minkälaiset keskustelut ja aiheet saavat keskustelijat innostumaan ja yleisesti sitä, miten keskusteluun osallistutaan. Tässä tutkimuksessa opinnäytetyön tekijä osallistui yhteiskehittelypajaan ulkopuolisena tarkkailijana tehden suoraa havainnointia. Havainnointi tapahtui sekä Zoom-kokouksena järjestetyn yh-

teiskehittelypajan yleisessä osiossa että Zoomin pienryhmähuoneissa, joissa opinnäytetyöntekijä vieraili kuuntelijan roolissa. Osallistujille oli kerrottu etukäteen, että opinnäytetyön tekijä tulee vierailemaan keskusteluhuoneissa. Opinnäytetyön tekijän oli tarkoitus syventää havainnointia myöhemmin yhteiskehittelypajasta taltioitujen nauhoitteiden analysoinnin avulla.

4.3.2 Aineistolähtöinen sisällönanalyysi tiedonkeruumenetelmänä

Aineistolähtöistä sisällönanalyysiä käytetään laadullisessa tutkimuksessa saadun aineiston (mm. tekstit ja tekstimuotoon saatetut aineistot) analysoinnissa. Aineistolähtöisessä sisällönanalyysissä tutkittava aineisto ohjaa analyysin tekoa. Tutkimuksen kohteena olevaa ilmiötä kuvaillaan, tulkitaan ja pyritään ymmärtämään aineistolähtöisen analyysin avulla. Sisällönanalyysissä pyritään nostamaan esiin sen keskeisimmät asiat luoden siitä sanallinen ja selkeä kuvaus tutkittavasta ilmiöstä kuitenkin niin, että ei kadoteta sen sisältämää informaatiota. Analyysin tavoitteena on luoda selkeyttä käytettyyn aineistoon loogisen päättelyn ja tulkinnan avulla. (Moilanen ym. 2014, 136.)

Kuva 2 näyttää, miten aineistolähtöinen sisällönanalyysi etenee. Aluksi liikkeelle lähdetään haastattelujen tai muun materiaalin aukikirjoituksella tutkimukseen sopivalla tavalla, minkä jälkeen perehdytään sisältöön huolellisesti. Useimmiten tutkimuksen edetessä aineistoon palataan monta kertaa uudelleen. Aineistolähtöinen analyysi lähtee liikkeelle aineiston pelkistämällä, minkä jälkeen seuraa ryhmittely ja viimeisenä tehdään abstrahointi. Aluksi alkuperäisdataa pelkistetään karsien aineistosta pois kaikki, joka ei liity tutkimukseen tiivistäen tai pilkkoen aineistoa osiin etsien tutkimustehtävää kuvaavia ilmaisuja, sanoja ja listaamalla nämä löydökset etsien näistä pelkistetyistä ilmauksista samankaltaisuuksia ja erilaisuuksia ryhmittelyä varten. Tämän jälkeen löydökset ryhmitellään ja muodostetaan alaluokat. Tämä tarkoittaa sitä, että samaa asiaa kuvaavat käsitteet ryhmitellään, jonka jälkeen ne yhdistetään eri luokiksi, joille annetaan luokan sisältöä kuvaava nimike. Näistä luokista muodostuvat alaluokat. (Moilanen ym. 2014, 140; Sarajärvi & Tuomi 2018, 123–124.) Tämän jälkeen vuorossa on abstrahointi, jonka pyrkimyksenä on löytää yleiskäsite pelkistämisen avulla. Tämä tarkoittaa sitä, että muodostetaan yläluokkia yhdistelemällä alaluokkia ja näistä yhdistetyistä alaluokista muodostetaan yläluokkia, joista muodostetaan pääluokkia tai yhdistävä luokka kokoavan käsitteen muodostamiseksi käsitteellistämisen kautta erottaen tutkimuksen kannalta oleellinen tieto, jonka perusteella voidaan muodostaa teoreettisia käsitteitä. Tämä tehdään yhdistelemällä luokituksia, niin kauan kuin se on mahdollista aineiston sisällön kannalta. Analyysin edetessä saadaan vastauksia tutkimustehtävään tulkinnan ja päättelyn avulla. (Moilanen ym. 2014, 140; Sarajärvi & Tuomi 2018, 125–127.)

Kuva 2. Aineistoaineiston sisällönanalyysin eteneminen (Sarajärvi & Tuomi 2018, 123)

Yhteistyökehittelypajan Zoom-kokous nauhoitettiin ja kokouksessa käytettiin Padlet-virtuaaliseen sekä Zoomin chattia. Näistä kaikista saatiin paljon aineistoa aineistolähtöisen sisällönanalyysin suorittamiseksi. Tämä aineisto toi paljon tietoa korkeakoulujen ja yritysten välisen yhteistyön hyödyistä ja haasteista kestäväen kehityksen edistämiseksi.

4.4 Työpajan toteutus

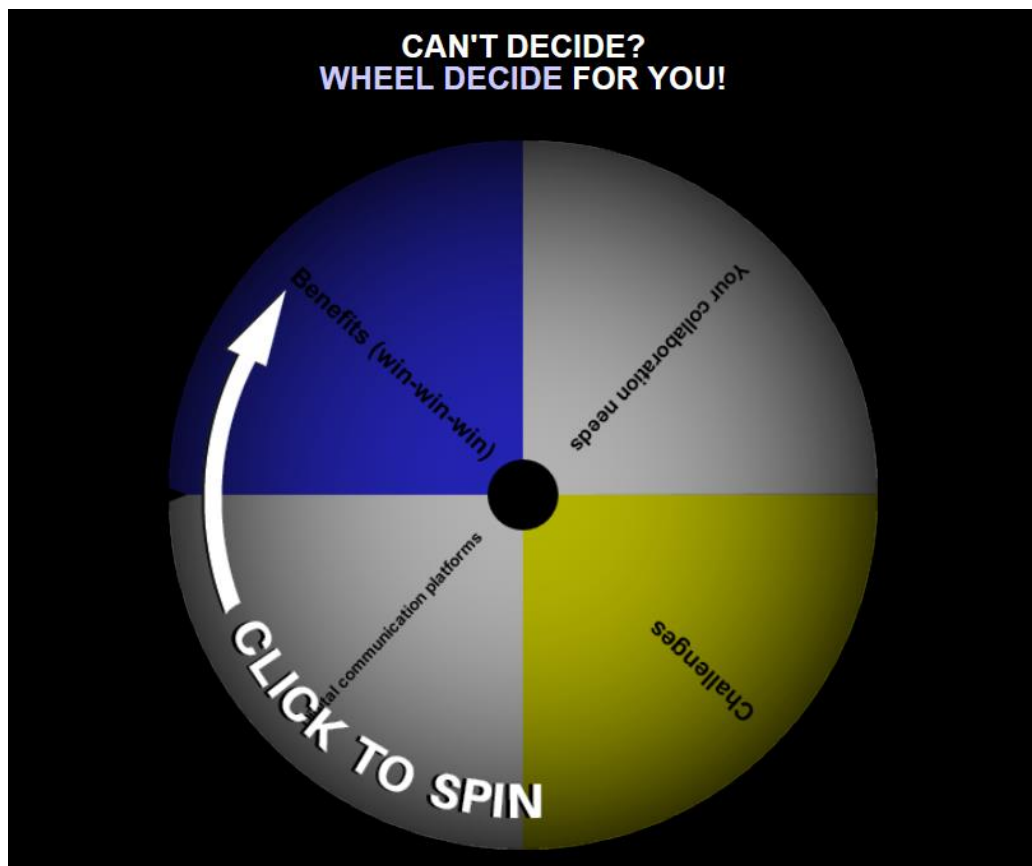
Hanke käynnistettiin maaliskuussa 2021. Syyskuussa 2021 pidettiin Learn to Change-hankkeen yhteiskehittelypajan suunnittelukokouksia, joihin opinnäytetyön tekijä osallistui ollen apuna suunnittelussa ja toteutuksessa. Opinnäytetyön tekijän rooli työpajassa oli havainnoida ja analysoida yhteistyötä.

Ensimmäisessä projektikokouksessa opinnäytetyöntekijä tutustui hankkeeseen ja sai käsityksen siitä, mistä yhteiskehittelypajassa oli kyse. Kokouksessa suunniteltiin 15.10.2021 pidettävän pajan ohjelma ja aikataulu. Kokouksessa myös keskusteltiin, minkälainen rooli opinnäytetyön tekijällä yhteistyökehittelypajassa olisi. Kokouksessa määriteltiin projektiryhmän työtehtäviä. Päätettiin, että yhteiskehittelypajan ryhmäkeskusteluihin valitaan jokaiseen ryhmään yksi henkilö fasilitaattoriksi, jotta keskustelut sujuisivat jouhevasti ja

heitä ohjeistettaisiin keskustelun läpiviennissä. Opinnäytetyöntekijä sai samalla tehtäväkseen tutustua sidosryhmäyhteistyöhön, kestävään kehitykseen, kestävä kehityksen koulutukseen ja kestävä kehityksen osaamiseen liittyviin aineistoihin.

Opinnäytetyöntekijä keskusteli projektiryhmän tapaamisten välissä opinnäytetyön ohjaajan kanssa useissa kahdenkeskisissä palavereissa ja sai tehtäväkseen etsiä erilaisia työkaluja, joilla lisätään vuorovaikutusta, jotta saataisiin kaikille puheenvuoro ja joiden avulla voitaisiin aktivoida keskustelijoita workshopissa. Tähän opinnäytetyöntekijä löysi internetistä onnenpyörän (kuva 3), johon mietittiin neljä kategoriala, jotka pohjautuivat hankkeen tavoitteisiin. Onnenpyörään valitut neljää kategoriala olivat:

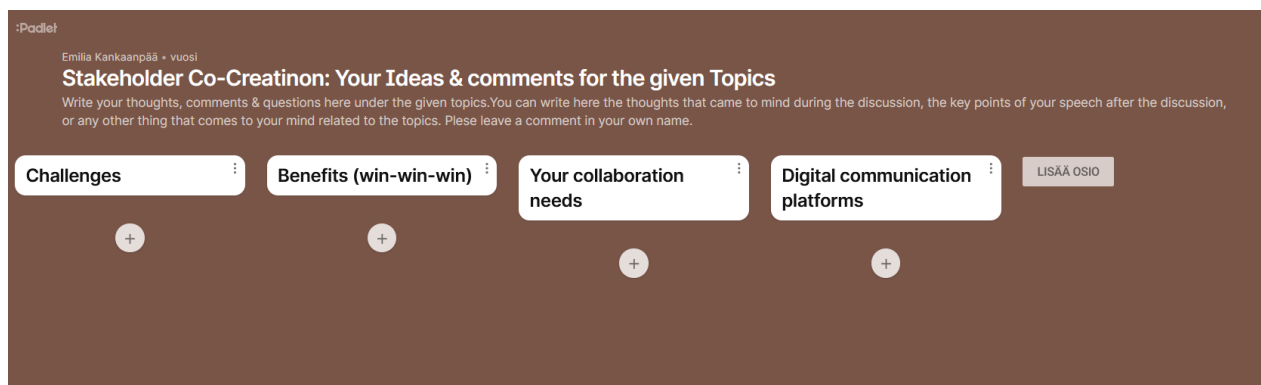
- Your collaboration needs
- Challenges
- Digital communication platforms
- Benefits (win-win-win)

Kuva 3. Onnenpyörä (Wheeldecide 2021)

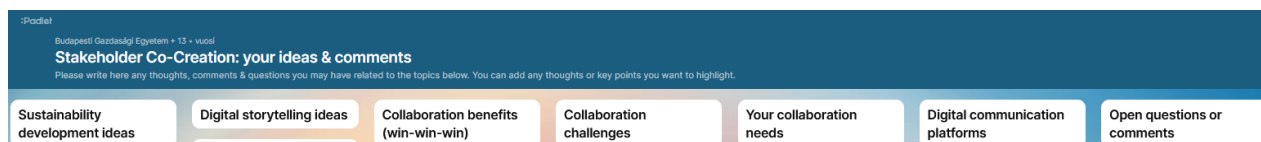
Projektiryhmässä tästä ideasta pidettiin kovasti ja sovittiin, että tätä käytetään yhteistyökettelypajan lopussa, kun käydään yhteenvedoa keskusteluista. Yhteistyöalustaksi valikoitui myös Padlet, joka on selainpohjainen virtuaalinen seinä, johon osallistujat voivat kirjoittaa ja liittää materiaalia. Padletin käyttöä suunniteltaessa mietittiin, miten osallistujia ohjeistetaan käyttämään seinää. Opinnäytetyöntekijän tehtävä oli luonnostella Padletin ra-

kenne ja ohjeet yhteisen keskustelun pohjalta. Tässä vaiheessa ohjeeksi tuli käyttää alaotsikkoina onnenpyörän teemoja. Kuva 4 näyttää, minkälaisen Padletin opinnäytetyöntekijä suunnitteli. Pääotsikoksi muodostui tässä vaiheessa: *Stakeholder Co-Creation: Your Ideas & Comments for the Given Topics* ja ohjeistukseksi tuli seuraavanlainen teksti: *Write your thoughts, comments & questions here under the given topics. You can write here the thoughts that came to mind during the discussion, the key points of your speech after the discussion, or any other thing that comes to your mind related to the topics. Please leave a comment in your own name.*

Kuva 4. Opinnäytetyön tekijän suunnittelema Padlet

Projektiryhmä muokkasi Padlettia jonkin verran lyhentäen pääotsikkoa seuraavanlaisesti: *Stakeholder Co-Creation: your ideas & comments*. Myös ohjeistusta lyhennettiin hieman: *Please write here any thoughts, comments & questions you may have related to the topics below. You can add any thoughts or key points you want to highlight*. Alaotsikoita muokattiin myös hieman muuttaen *Challenges* muotoon *Collaboration Challenges*, sekä muuttamalla *Benefits* muotoon *Collaboration benefits*. Lisäksi lisättiin kaksi alaotsikkoa: *Sustainability development ideas* ja *digital storytelling ideas*. Kuva 5 näyttää minkälainen Padletista tuli lopulta: .

Kuva 5. Projektiryhmän muokkaama Padlet

Padletin viimeistelyn lisäksi toisessa projektiryhmän kokouksessa jatkettiin aikataulun suunnittelua ja päätettiin, että yhteistyökehittelypaja kestäisi noin kaksi tuntia, sillä sen oli todettu olevan sopiva aika aiemman kokemuksen perusteella. Aikataulua pohdittaessa sovittiin, että yhteiskehittelypaja aloitetaan kello 10.00 Suomen aikaa, jolloin järjestäjät sekä opinnäytetyön tekijä kokoontuvat Zoomissa. Muut vieraat liittyvät kokoukseen kello 11.00

Suomen aikaa. Kokouksessa päätettiin, että käytetään kahta Padletia, joista toinen oli tarkoitettu osallistujien esittelyä varten ja toinen oli edellä esitetty Padlet, jonka käyttö ohjeistetaan osallistujille lähetettävässä kutsukirjeessä antaen samalla osallistujille muutama ennakkotehtävä.

Aikataulu, joka näkyy kuvassa 6, suunniteltiin aloitettavaksi noin 15 minuutin fasilitaattorin tervetulo puheella ja lyhyellä osallistujien esittelyllä. Tämän jälkeen sovittiin käsiteltäväksi kaksi eri aihetta, joista ensimmäisenä käsiteltäisiin ”*Sharing our TOP ideas about “Pressing sustainability issues to develop in the post-Covid” tuoden esille ideoita kestävän kehityksen ongelmien ratkaisemiseen koronan jälkeisenä aikana. Toisena aiheena olisi ”Case examples of inspirational digital storytelling created in collaboration with industry stakeholders, students and teachers”*, jossa tarkoitus oli tuoda tapausesimerkkejä inspiroivasta digitaalisesta tarinankerronnasta sidosryhmien yhteistyönä. Seuraavaksi siirrytään pienryhmiin Zoomin keskusteluhuoneisiin keskustelemaan yhteistyön hyödyistä, haasteista, tarpeista ja digitaalisista alustoista. Aikaa tähän varattiin 40 minuuttia. Ryhmäkeskustelujen jälkeen ohjelmassa olisi loppukeskustelu keskeisistä ideoista, joita keskusteluryhmissä oli syntynyt sekä palautteenanto. Tätä seuraisi yhteistyökehittelypajan päättäminen. Päätettiin myös ohjeistaa fasilitaattoreita pyytämään osallistujia esittäytymään ryhmäkeskusteluissa hyvin nopeasti, jotta tähän ei kuluisi liikaa aikaa ja jäisi aikaa keskusteluun.

<p>CET</p> <p>Friday, 15th October (online through video conferencing platform Zoom)</p> <p>Zoom link: https://haaga-helia.zoom.us/j/69145781895</p>
<p>Padlet for bios: https://padlet.com/bgeomkkarok/zftjquwv8ikiusdv</p> <p>Padlet for ideas: https://padlet.com/bgeomkkarok/ni5aejm037glp8y9</p> <p>10:00 - Opening: Welcome to the Learn to Change Project and Workshop</p> <p>10:15 - Sharing our TOP ideas about “Pressing sustainability issues to develop in the post-Covid era”</p> <p>10:45 - Case examples of inspirational digital storytelling created in collaboration with industry stakeholders, students, and teachers</p> <p>11:00 - Small group discussions on “How would we like to engage with each other during stakeholder co-creation? – Benefits, challenges, needs, and platforms”</p> <p>11:40 - Key takeaways from discussion and feedback</p> <p>12:00 - Closure & way forward</p>

Kuva 6. Workshop yhteistyöpajan aikataulu

Opinnäytetyöntekijä sai vielä tehtäväksi miettiä, mitä observoidaan ja minkälaisia kysymyksiä asetetaan observointiin. Opinnäytetyön ohjaajan kanssa sovittiin kirjallisesti, että opinnäytetyöntekijä observoi keskustelua ehdottamiensa teemojen valossa, joita olivat:

- Tunnelma ja vuorovaikutus ryhmässä

- Miten keskustelu toteutuu?
- Miten aktiivisesti keskusteluun osallistutaan?

Samassa sovittiin myös, että opinnäytetyöntekijä tekee muistiinpanoja teemoihin liittyen sekä valmistautuu pyörittämään onnenpyörää siinä kohtaa, kun aletaan purkaa pienryhmäkeskustelujen pääpointteja onnenpyörän teemojen mukaan. Lisäksi sovittiin, että onnenpyörää pyöritetään niin monta kertaa kuin aikaa keskustelulle on ja sovittiin myös, että jos tulee sama teema, niin pyöräytetään pyörää uudelleen.

4.4.1 Työpajan toteutus

Ennen varsinaista yhteistyökehittelypaja päivää hankkeen projektipäällikkö Tanja Vesala-Varttala lähetti osallistujille kutsukirjeen 8.10.2021 (liite 1), joka toivotti osallistujat tervetulleiksi 15.10.2021 Zoomissa järjestettävään työpajaan. Tässä kirjeessä kerrottiin lyhyesti yhteiskehittelypajan kulusta sekä kehoitettiin ilmoittautumaan annetun linkin kautta. Työpajassa oli kutsun mukaan tarkoitus jakaa paikallisia ja alueellisia ideoita tärkeistä kestävästä kehityksen kysymyksistä sekä pohtia mahdollisuuksista tehdä yhteistyötä digitaalisilla alustoilla. Tavoitteeksi oli asetettu myös se, että tutustutaan toisiin paremmin ja aletaan työskennellä yhdessä kohti kestäviä tavoitteita. Tässä kirjeessä oli myös kokouksissa suunnitellut ennakkotehtävät, joita olivat pyyntö tutustua yhteistyökehittelypajan ohjelmaan ja aikatauluun, kertoa hieman itsestään lisäämällä kuva ja lyhyt esittely itsestään Padlet-alustalle sekä miettiä toiseen Padlettiin 1–3 paikallista/alueellista kestävästä kehityksen asiaa, joita voitaisiin kehittää yhteistyössä opiskelijoiden, opettajien ja alan edustajien kanssa. Viimeisen ennakkotehtävän tavoitteena oli saada osallistujat pohtimaan työpajan teemoja jo etukäteen, jotta ryhmäkeskustelut sujuisivat hyvin annetussa ajassa. Tanja Vesala-Varttala lähetti osallistujille myös muistutuskirjeen päivää ennen varsinaista tapahtumaa. (liite 2).

Päivä alkoi järjestäjien ja opinnäytetyön tekijän kokoontumisella tuntia ennen varsinaista yhteiskehittelypajan alkua. Sovittiin, että jokaisen ryhmän fasilitaattori nauhoittaa oman ryhmänsä keskustelun. Fasilitaattoreita ohjeistettiin kertomaan ryhmäkeskustelujen alussa, että opinnäytetyön tekijä tulee käymään ryhmäkeskusteluhuoneessa sekä se, että ryhmäkeskustelut tullaan nauhoittamaan ja ohjeistamaan niitä henkilöitä, jotka eivät halua kasvojensa näkyvän nauhoituksissa olemaan käyttämättä kameraa. Lisäksi fasilitaattoreita pyydettiin kirjaamaan keskustelun kulkua pitäen varsinkin mielessä Padletin teemat ja samalla pyydettiin, että fasilitaattori käyttäisivät Padletissa olevia teemoja apuna keskustelussa. Opinnäytetyön tekijän kanssa sovittiin, että hän pistäytyy huoneissa pikaisesti,

jotta ehtii käydä kaikissa huoneissa. Samalla todettiin, että observointiaika jää hyvin pieneksi. Tätä kompensoi se, että ryhmäkeskustelut nauhoitetaan, joten myös observointia voidaan tehdä myös jälkikäteen.

Työpaja lähti liikkeelle edellä esitetyn aikataulun (kuva 6) mukaisesti. Alku venyi hieman ja sen vuoksi ryhmäkeskusteluille ja loppuyhteenvedolle jäi hieman vähemmän aikaa kuin oli suunniteltu. Puhetta olisi riittänyt enemmänkin, mutta kokous päätettiin aikataulussa ja lopuksi kiitettiin kaikkia osallistumisesta ja hyvästä keskustelusta sekä toivottiin kaikki mukaan jatkamaan projektissa.

4.5 Tutkimusaineiston keruu, käsittely ja analysointi

Laadullisella tutkimusmenetelmällä tehtävässä tutkimuksessa tärkeää on aineiston laatu, ei sen määrä. Saadun aineiston tavoitteena on toimia apuvälineenä tutkittavan asian ymmärtämisessä ja sen tavoitteena on auttaa tulkinnan muodostamisessa. Yhteistyökehittelypajassa on kyse yhteisluomisesta ja tällaisesta työpajasta kertyy jo itsessään suuri määrä tietoa. Työpajasta kertyi muistiinpanojen lisäksi keskusteluiden videotallenne sekä muuta kirjallista materiaalia kuten Padlet-seinän sisältö sekä Zoom Chat. Videotallenne mahdollistaa sen, että sitä voi katsoa moneen kertaan ja syventää näin analyysia. Videotallenteisiin pyydettiin työpajaan osallistuvien lupa. (Kananen 2017, 131; U4IoT 2017, 16; Vilkkä 2021, 150.)

Yhteiskehittelypajan alussa oli sovittu, että jokaisen ryhmäkeskusteluhuoneen fasilitaattori nauhoittaa keskusteluhuoneen keskustelun ja oli sovittu, että yhteisten osuuksien nauhoituksen hoiti Tarja Vesala-Varttala. Zoom itsessään tarjosi kätevän nauhoitusmahdollisuuden. Nauhoituksia varten osallistujilta oli pyydetty lupa kokouksen alussa. Koko yhteistyökehittelypajan ajan opinnäytetyöntekijä teki havaintoja observoiden keskustelua edellä esitettyjen ja valittujen teemojen mukaisesti. Yhteistyökehittelypajan alussa oli myös sovittu, että keskusteluryhmien fasilitaattori ottavat ylös pääpointteja keskusteluista ja laittavat nämä tiedot Padlettiin, jota oli pyydetty käytettäväksi koko työpajan ajan. Lisäksi osallistujia oli pyydetty käyttämään Zoomissa olevaa chattia. Tutkimusdata tähän opinnäytetyöhön muodostui Zoom-keskusteluhuoneiden tallenteista, loppuyhteenvedon tallenteesta, omista muistiinpanoista, Padlet-verkkoseinästä, Zoom -chat keskusteluista ja osallistujien antamasta palautteesta.

Yhteiskehittelypajan jälkeen aloitettiin tallennetun ja kirjallisen datan analysointi. Analysoitavan aineiston on oltava selkeää ja sisällöltään valmista, jotta voidaan aloittaa analysointi ja tätä varten aineisto kannattaa muokata digitaaliseen muotoon esimerkiksi tekstin litte-

roimisella sekä miettiä arkistointitapa ja mahdollisesti tallentaa jaotellen aineisto eri tiedostoiksi. (Moilanen ym. 2014, 138.) Analyysia varten aineistoa lähdettiin purkamaan katsomalla nauhoitukset ja purkamalla ne kirjalliseen muotoon. Tähän avuksi valittiin kaksi ilmaista ohjelmaa Otter.ai ja temi.com, jotka auttoivat transkriptioiden teossa. Kumpikaan ohjelma ei antanut täydellistä transkriptiota, mutta näiden avulla oli helpompi tuottaa lähes sanasta sanaan transkriptiot jokaisesta keskusteluhuoneesta. Transkriptioiden teko mahdollisti myös paremmin havainnoinnin, sillä yhteistyökehittelypaja päivänä ei ollut aikaa kunnolla havainnoida ryhmien keskusteluja, joten aika oli rajattu ja havainnointi jäi hyvin pintapuoliseksi. Nauhoitteiden olemassaolo mahdollisti niiden katselun useaan kertaan ja näin saatiin analysointiin enemmän syvällisyyttä. Lisäksi käytiin läpi myös Padlettiin kirjatut ajatukset, sekä chattien data.

Seuraavana analyysissä oli vuorossa aineiston pelkistäminen, tarkoituksena selkeyttää ja tiivistää aineistoa, jotta saataisiin tunnistettua ja rajattua pieni määrä näkökulmia karsien havaintojen määrää yhteisten piirteiden tai nimittäjien löytämiseksi. (Moilanen ym. 2014, 139.) Transkriptioitua aineistoa lähdettiin pelkistämään niin, että siitä identifioitiin pääteemoja, jotka nousivat esille keskusteluissa, Padletissa ja chateissa. Yhteensä tästä aineistosta löytyi viisi teemaa, jotka olivat tässä vaiheessa analyysiä yhteistyön edut, yhteistyön haasteet ja tarpeet, digitaalinen tarinankerronta, digitaaliset taidot ja opiskelijoiden rooli yhteistyössä. Jokaiselle teemalle annettiin oma värikoodi seuraavanlaisesti:

1. Collaboration benefits
2. Collaboration need/challenges
3. Digital skills
4. Digital storytelling as a solution
5. Students' role in co-creation

Näiden pääteemojen avulla analysointia jatkettiin käymällä koko aineiston uudelleen systemaattisesti läpi katsellen videotallenteet ja käymällä transkriptiot uudelleen läpi etsien teemoiksi valittuja sanoja ja ilmaisuja aineistosta, etsien kohtia, joissa näistä puhuttiin ja merkkäämällä nämä kohdat aineistosta valituilla väreillä. Seuraavaksi opinnäytetyöntekijä aloitti aineiston ryhmittelyn. Ryhmittelyn tarkoituksena on löytää aineistosta samankaltaisuutta tai eroja kuvaavia käsitteitä ja tätä varten alkuperäisaineisto on käytävä tarkasti läpi (Moilanen ym. 2014, 140). Opinnäytetyöntekijän seuraavana vaiheena oli ryhmitellä aineistosta löytyviä värikoodattuja valittuja teemoja sisältäviä tekstejä taulukoihin, joiden avulla alkaisi hahmottumaan, minkälaisia alateemoja kunkin viiden värikoodatut yläteeman alta löytyy. Tässä kyseessä on abstrahointi, jonka tarkoituksena on yleiskäsitteen muodostaminen pelkistämisen avulla ja tätä varten aineistosta erotellaan kaikki se tieto, joka on tutkimuksen kannalta oleellista, jotta voidaan muodostaa teoreettinen käsitteistö jatkaen luokitusten yhdistelemistä niin kauan kuin se on tarpeen ja mahdollista (Moilanen ym. 2014, 140). Taulukointia opinnäytetyöntekijä lähti ensin hahmottelemaan niin, että

hän etsi jokaisen pääteeman alle ranskalaisilla viivoilla värikoodatuista lauseista pääpointteja seuraavanlaisesti:

Digital skills

- Mahdollisuus digitaalisen lukutaidon edistämiseen
- Digitaaliset työkalut ja taidot tärkeitä
- Digitaaliset taidot tarpeen koulutuksessa ja tulee ottaa vakavasti
- Osaanko käyttää oikein ja tehokkaasti
- Yritysten auttaminen, kaikilla ei ole digitaaliset taidot hallussa ja tässä apuna voivat toimia opiskelijat, sillä heillä tuore tietotaito
- Tukea teknisiin taitoihin

Tämän jälkeen opinnäytetyöntekijä kävi tämän listan vielä uudelleen läpi tiivistäen ja ryhmittelemällä pääteemojen alle alateemoja. Tämä oli varsinkin tarpeen osassa pääteemoista, joissa ranskalaisia viivoja oli kertynyt enemmän, jotta aineistosta tulisi selkeämpää analyysin kannalta. Opinnäytetyöntekijä lähti miettimään, mitkä teemat saisi yhdistettyä ja nimettyä uudelleen yhteisellä alateemalla poistamatta kuitenkaan sisällöstä sinänsä mitään ja samalla yläteemaa muokattiin tarkemmaksi seuraavanlaisesti:

Miten yhteistyö voisi kehittää sidosryhmien digitaalista osaamista?

Alateema 1: Digitaalisen ymmärryksen lisääminen

- Mahdollisuus digitaalisen lukutaidon edistämiseen
- Digitaaliset työkalut ja taidot tärkeitä
- Digitaaliset taidot tarpeen koulutuksessa ja tulee ottaa vakavasti

Alateema 2: Annetaan tukea ja oppia teknisiin taitoihin

- Osaanko käyttää oikein ja tehokkaasti
- Yritysten auttaminen, kaikilla ei ole digitaaliset taidot hallussa ja tässä apuna voivat toimia opiskelijat, sillä heillä tuore tietotaito
- Tukea teknisiin taitoihin

Tiivistelyn ja ryhmittelyn jälkeen aineisto oli tiiviimpää ja lyhyempää ja nyt oli hyvä alkaa etsiä datasta hyviä ja teemaan erityisen hyvin osuvia suoria sitaatteja liittyen teemoihin ja nämä taulukoitiin suoraan relevantin alateeman kohdalle. Tavoitteeksi asetettiin löytää melko lyhyitä sitaatteja noin viisi kappaletta pääteemaa kohden. Tämän jälkeen tehtiin pääteemoista ja alateemoista kaksipalstainen taulukko, johon laitettiin alakysymykset ja alateemat. Tämä taulukko on esitelty tarkemmin seuraavassa luvussa (taulukko 1). Näin tähän opinnäytetyöhön saatiin aiheeseen liittyvää sopivaa aineistoa, joka tuki analyysin suorittamista.

5 Tulokset

Tässä luvussa esitellään havaintoja työpajakeskustelujen päätuloksista. Tutkimushavainnot tukevat pääkysymystä, Miten yliopisto-opiskelijoiden, opettajien, yritysten sekä non-profit-organisaatioiden välinen yhteistyö voi auttaa kehittämään kestäviä palveluita ja mitä hyötyjä ja haasteita yhteistyössä on? Havainnot käydään läpi pääkysymyksen viiden eri alakysymyksen ja niiden alateemojen mukaisesti (taulukko 1), jotka muotoutuivat analyysiä tehdessä.

Taulukko 1. Tutkimuksen alakysymykset ja alateemat

Alakysymykset	Alateemat
1. Minkälaisia hyötyjä sidosryhmien yhteistyöstä nähdään olevan?	<ol style="list-style-type: none"> 1. Erialaisten sidosryhmien osallistaminen hankkeisiin 2. Monititeisyys tuo lisäarvoa 3. Autetaan yhteisöjä ja opiskelijoita kehittämään pitkän aikavälin yhteistyötä
2. Mitä yhteistyön tarpeita ja haasteita sidosryhmillä on?	<ol style="list-style-type: none"> 1. Kommunikoinnin sujuvuus, kuuntelemisen taito ja osallistuminen 2. Epäselvyys yhteistyön tavoitteesta, päämäärän puute 3. Tarve löytää oikeat ihmiset hankkeeseen 4. Huoli ajasta, paikasta, resursseista, suunnittelusta ja digitaalisista taidoista
3. Miten yhteistyö voisi kehittää sidosryhmien digitaalista osaamista?	<ol style="list-style-type: none"> 1. Digitaalisen ymmärryksen lisääminen 2. Annetaan tukea ja oppia teknisiin taitoihin
4. Miten yhteistoiminnallista digitaalista tarinankerrontaa voi käyttää yhteistyön ja kestäväen kehityksen edistämisen tukena?	<ol style="list-style-type: none"> 1. Tarinankerronta osana sisältömarkkinointia 2. Hyvä tarinankerronta on vaikuttavaa 3. Tarinankerronnan keinoja voi käyttää monipuolisesti 4. Digitaalista tarinankerrontaa kannattaa tehdä yhteistyössä eri tahojen kanssa
5. Mikä on opiskelijoiden tuoma lisäarvo yhteistyölle?	<ol style="list-style-type: none"> 1. Opiskelijat antavat apua ja luovat uusia ideoita ja ratkaisuja 2. Opiskelijat ovat avainasemassa kestäväen kehityksen edistäjinä

5.1 Sidosryhmät

Learn to Change -hankkeen sidosryhmät olivat korkeakouluopettajia, korkeakouluopiskelijoita ja yritysten sekä voittoa tavoittelemattomien yhdistysten (non-profit organisaation)

edustajia. Yritysten ja yhdistysten edustajat tulivat matkailu- ja palvelualoilta. Työpajassa oli osallistujia Suomesta, Portugalista, Unkarista, Tšekin tasavallasta ja Hollannista.

5.2 Hyödyt sidosryhmien yhteistyössä

Työpajan osallistujia pyydettiin keskustelemaan, minkälaisia hyötyjä sidosryhmien yhteistyöstä nähdään olevan. Keskusteluista nousivat hyötynä erilaisten sidosryhmien osallistuminen hankkeisiin, monitieteisyyden hankkeille tuoma lisäarvo sekä se, se miten autetaan yhteisöjä ja opiskelijoita kehittämään pitkän aikavälin yhteistyötä.

5.2.1 Erilaisten sidosryhmien osallistuminen hankkeisiin

Keskusteluissa käsiteltiin erilaisten sidosryhmien yhteistyöstä nähtäviä hyötyjä. Esille nousi ihmisten yhdistäminen ja hyötynä nähtiin erilaisten sidosryhmien osallistuminen hankkeisiin, sillä näin saadaan paljon erilaista kokemusta ja tietotaitoa jaettavaksi muiden kanssa. Tällä tarkoitettiin erilaisten ihmisten yhdistämistä kuten opiskelijat, opettajat, yrityskumppanit sekä paikalliset asukkaat. Eräs keskusteluun osallistunut kiteytti asian näin:

“We have a lot of experience in a win-win way: the students, the teachers, the region, the stakeholders.”

Yhteisön voima koettiin suureksi hyödyksi. Yhteistyöhön ryhdyttäessä jokainen yhteistyöryhmän jäsen tuo mukanaan oman taustansa, arvonsa, verkostonsa, tietonsa, asiantunteuksensa ja näin saadaan monia erilaisia näkökulmia ja runsaasti erilaista tietotaitoa yhteistyöhön. Päästään luomaan yhdessä sen sijaan, että tehtäisiin yksin. Keskusteluissa nostettiin esille myös se, että kun luodaan yhdessä sidosryhmien kanssa, saadaan uusia näkökulmia oman mukavuusalueen ulkopuolelta. Yksi keskustelijoista antoi konkreettisen esimerkin yhteisön voimasta:

” Power of the community: everyone can bring in their background, their network, their knowledge, expertise, and then we can actually create something together instead of me by myself trying to make some impact.”

Keskusteluissa nousi tärkeäksi asiaksi hyvän yhteyden luominen. Yhteistyö opiskelijoiden kanssa koettiin tärkeäksi ja esimerkkeinä tuotiin erilaiset projektit opintoihin liittyen ja lopputöiden tekoa yhteistyöprojektien avulla:

“It is all about connecting. And what I love is when we want to have a more sustainable way of tourism, we also should strive to give our students more sustainable insights into tourism.”

Keskusteluista nousi selkeästi esille se, että kaikilla sidosryhmillä (korkeakouluopettajat, korkeakouluoppilaat ja yritykset ja yhdistykset) nähtiin tärkeä rooli hankkeisiin osallistumisessa ja nähtiin, että saamalla tällaisia sidosryhmiä mukaan yhteistyöhön taattaisiin se, että saadaan paljon hanketta ja yhteistyötä hyödyttävää tietotaitoa. Erityisen tärkeänä nähtiin yhteistyö opiskelijoiden kanssa.

5.2.2 Monitieteisyys tuo lisäarvoa

Keskusteluissa nousi esille se, että monitieteisyys on tärkeää yhteistyölle. Keskusteluissa puhuttiin tieteiden välisestä yhteistyöstä erään keskustelijan toimesta seuraavalaisesti:

This is also a win-win situation, because if we have a multi-stakeholder collaboration of different disciplines, at the end, we're building knowledge by the exchange of the different types of expertise a team can create. We can create a kind of database of practices or best case examples to contribute to the collaboration. Interdisciplinary collaboration is definitely a win-win situation.

Monitieteisyyden avulla löydettäisiin erilaista asiantuntemusta, erilaisia näkökulmia ja erilaisia tapoja kommunikoida niin kansainvälisten kumppaneiden kuin paikallisten kumppaneiden kanssa. Puhuttiin siitä, kuinka useiden sidosryhmien yhteistyö eri tieteenaloilla auttaa saamaan tietoa ja tietämystä, joka syntyy vaihtamalla erilaista asiantuntemusta ja tätä saatua tietoa voidaan päivittää, kehittää ja luoda käytäntöjä ja hyviä esimerkkejä. Jokaisen tuoma kokemus on avainasemassa.

5.2.3 Autetaan yhteisöjä ja opiskelijoita kehittämään pitkän aikavälin yhteistyötä

Keskusteluissa nousi hyötynä esiin yhteisöjen ja opiskelijoiden auttaminen pitkän aikavälin yhteistyön kehittämisessä. Tässä opiskelijat nähtiin tärkeässä roolissa. Yhteistyö yhteisöjen ja opiskelijoiden välillä nostettiin esille tärkeänä ja tehokkaana työkaluna, jolla saadaan opiskelijat osallistumaan kestävänsä kehityksen aineisiin ja opintoihin, auttaen samalla yhteisöjä ja antaen yhteisöille ja opiskelijoille kestävämpiä näkemyksiä. Keskusteluissa nähtiin matkailualan hyötävän opiskelijoiden avusta, sillä opiskelijat ovat loppujen lopuksi tulevaisuuden ammattilaisia. Tällaisesta yhteistyöstä opiskelijoiden kanssa syntyy pitkän aikavälin yhteistyötä. Yksi keskustelijoista kommentoi yhteistyötä opiskelijoiden kanssa näin:

“It is extremely useful for the industry to have students involved, as they are the future professionals working in this and creating a kind of consciousness about where we shall go. This is a long-term effort about avoiding the negative impact.”

Keskustelussa nousi esille digitaalisten taitojen tärkeys ja huolen aiheeksi koettiin, että nämä taidot vaativat kehittämistä. Tässä koettiin opiskelijoiden olevan tärkeässä asemassa. Heiltä löytyy tuoretta tietoa ja taitoa, joten he voivat toimia apuna auttaen yrityksiä

kehittämään ja edistämään digitaalisia taitoja sekä ratkomaan yritysten ongelmia liittyen digitaalisiin taitoihin. Pitkän aikavälin yhteistyötä yhteisöjen ja opiskelijoiden välille toivottiin syntyvän sekä kestäväen kehityksen opintojen myötä että digitaalisten taitojen mento-roinnin myötä. Opiskelijoilla todettiin olevan tässä tärkeä rooli, kunhan heidät vain saa- daan oikealla tavalla tällaisiin hankkeisiin mukaan.

5.3 Sidosryhmien yhteistyön tarpeet ja haasteet

Keskusteluissa käytiin läpi, minkälaisia tarpeita ja haasteita sidosryhmien yhteistyössä nähtiin. Esille nousivat sujuva viestintä, kuuntelemisen taito, aktiivinen osallistuminen, sekä huoli yhteistyön tavoitteiden epäselvyydestä. Haasteelliseksi koettiin myös oikeiden ihmisten löytäminen hankkeisiin sekä huoli ajasta, resursseista, suunnittelusta ja digitaali- sista taidoista.

5.3.1 Kommunikoinnin sujuvuus, kuuntelemisen taito ja osallistuminen

Sidosryhmien välinen viestintä koettiin todella tärkeäksi ja samalla haasteeksi. Keskustel- tiin siitä, miten on osattava asettua toisen asemaan, jotta voidaan tietää ja ymmärtää, mi- ten kommunikoidaan parhaiten ja kaikki ymmärtävät toinen toisiaan. On tärkeää kommuni- koida kaikille ymmärrettävällä tavalla:

” The most important is communication. Because you should put on the shoes of the person to whom you are talking to. When you are talking to someone who doesn't have technical knowledge, you should simplify the language.”

Kommunikaation sujuvuuden haasteiksi koettiin se, miten löydetään kaikille sopivia vies- tintätapoja. Tarvitaan erilaisia aktivointimenetelmiä, jotta saadaan kaikki mukaan ja kaikki voivat tulla kuulluiksi. Haaste on myös puhua niin, että kaikki ymmärtävät. Ihmisten ja kult- tuurien erilaisuus puhutti keskustelijoita. Keskusteluissa nousi esille se, että ihmiset ovat hyvin erilaisia riippuen sekä kansallisuudestaan että persoonastaan, jotkut puhuvat mielel- lään tuoden esille toiveita ja tarpeita, kun taas toisten on vaikeampaa puhua ja he ovat mieluummin hiljaa tai ilmaisevat itseään paremmin kirjallisessa muodossa. Tämän haas- teen selättämiseksi tarvitaan tukea itsensä ilmaisemiseen ja haasteeksi nostettiin oikeiden työkalujen ja tapojen löytyminen. Keskusteluissa tuotiin esille se, että jokaisen ihmisen ar- vomaailma on erilainen:

“Also, values are different depending on the person you are talking to. You need to talk with very careful not to damage the communication.”

Myös kuuntelemisen taito koettiin haasteeksi. Yksi opettaja nosti esiin kokemaansa hackathonia koskevan haasteen, jossa haasteeksi kuuntelemisen ohelle nousi keskittymi- nen. Hackathonissa oli todettu, että muodon ja sisällön välinen tasapaino on ratkaisevan

tärkeää käytettäessä videoitua materiaalia, sillä keskittyminen säilyi noin 2–3 minuuttia, minkä jälkeen keskittyminen heikkeni. Eräs keskustelija nosti osallistaminen tärkeään asemaan, jotta saadaan aikaan kuuntelemista ja sitoutumista:

” And I think involvement is the biggest thing if you want to make someone to listen. By making them involved, you are making them to act, in a way.”

Keskusteluissa nousi selkeästi esille se, että kommunikoinnin sujuvuus, kuuntelemisen taito ja osallistuminen koettiin hyvin suureksi haasteeksi. Pohdittiin sitä, miten löydettäisiin erilaisia aktivointimenetelmiä ja tapoja kommunikoida, joilla kaikki saadaan mukaan osallistumaan pitäen mielessä ihmisten ja kulttuurien erilaisuuden.

5.3.2 Epäselvyys yhteistyön tavoitteista, päämäärän puute

Yhtenä suurena haasteena nähtiin epäselvyys yhteistyön tavoitteissa sekä yhteisen päämäärän puute. Tällä tarkoitettiin yhtenäisyyden puutetta yhteistyössä tavoitteiden asettamisessa ja pitkän aikavälin suunnittelun heikkoutta. Yhteistyön tavoite olisi oltava kaikille selkeää, jotta tiedetään, mitä ollaan tekemässä:

” What is very important is that it is super clear what the purpose and the need is. If that is not clear for everyone, people will maybe stay bit quiet or don't really understand where to contribute. You need to know what you are going to collaborate on. It's very important.”

Keskusteluissa todettiin, että yhteistyötä tehdessä on hyvin tärkeää, että kaikille yhteistyön osapuolille on selkeä, mitä ollaan tekemässä ja mikä on yhteinen päämäärä ja tavoite, jotta ei olla tilanteessa, jossa tuntuu, että ihmiset eivät halua osallistua yhteistyöhön tai he ovat poissaolevan oloisia tai hiljaisia. Tällaiseen käytökseen useimmiten on syynä se asiat eivät ole selkeitä ja ei ymmärretä mitä ollaan tekemässä:

“A lot of times we tend to think that the purpose or the need that you have in mind is the same for everyone, but it is important to actually share that and to make that clear.”

Keskusteluissa koettiin, että yhteistyön onnistumiselle ja sille, että saadaan siitä enemmän irti, on se, että yhteistyön tavoitteiden on oltava selkeitä ja päämäärän oltava ymmärrettävä kaikille osapuolille. Tämä koettiin haasteelliseksi ja pohdintaan jäi se, miten voitaisiin paremmin ja selkeämmin tuoda esille yhteistyön tavoitteet, jotta kaikki ymmärtäisivät, mitä ollaan tekemässä ja miksi.

5.3.3 Tarve löytää oikeat ihmiset hankkeeseen

Keskusteluissa haasteena nähtiin se, miten löydetään hankkeisiin oikeat ihmiset. Paljon puhuttiin siitä, että luottamus ja keskinäinen ymmärrys ovat avainasemassa yhteistyötä tehdessä ja siitä, että on löydettävä sellaisia ihmisiä, joilla on yhteiset visiot ja arvot, jotta kommunikointi sujuu hyvin ja ymmärretään toinen toisiaan ja löydetään yhteinen kieli:

” Trust and mutual understanding is key: transparency is crucial, you need to have shared vision and values, communication. Real-life interactive communication is better, even if online, than writing.”

Monitieteisyys nousi esille keskusteluissa ja se koettiin arvokkaaksi hyödyksi yhteistyötä tehdessä. Eräs keskustelija toi keskustelussa esille sen, että heille on tärkeää oikeiden ihmisten löytyminen liittyen siihen, että heille tarpeena on saada poikkitieteellinen näkemys muilta toimialoilta ja/tai yhteistyökumppaneilta:

” Why would we need collaboration? What came up was actually to get cross-disciplinary insight from multiple industries or partners.”

Keskusteluissa näkyi, että yhtäältä monitieteisyys nähtiin hyötynä, mutta myös haasteena. Monitieteisyyden todettiin tuovan lisäarvoa, tuoden mukanaan muun muassa erilaista asiantuntemusta, erilaisia näkökulmia ja tietotaidon vaihtamista yhteistyön avulla, mutta samalla koettiin haasteeksi se, miten löydetään hankkeisiin juuri oikeat ihmiset, jotta tästä saataisiin mahdollisimman paljon hyötyä.

5.3.4 Huoli ajasta, resursseista, suunnittelusta ja digitaalisista taidoista

Huoli ajasta, paikasta, resursseista, suunnittelusta ja digitaalisista taidoista herätti paljon keskustelua. Useissa projekteissa aika koettiin ongelmaksi. Oikean ajan löytäminen on haastavaa, sillä ilman sitä ei ole mahdollista tehdä yhteistyötä:

” The time is always an issue. People don't have time, people say all the time, they don't have time to this kind of collaboration.”

Varsinkin pienemmissä yrityksissä koettiin haasteita digitaalisissa taidoissa. Resurssien puute nähtiin selkeänä haasteena. Keskustelussa todettiin, että kun yhdistetään yhteistyössä erilaista tietotaitoa, voidaan saavuttaa todellinen win-win:

“Lack of resources, for example, someone said that we are lacking digital knowledge. We could get a perfect win-win situation by combining different kinds of knowledge and insight.”

Priorisointi koettiin myös tärkeäksi ja haastavaksi asiaksi. Monet ihmiset ovat mukana useissa projekteissa tai heillä on omat vaatimuksensa, jotka heidän on täytettävä. Tämä

luo haasteen priorisointiin ja sen vuoksi yhteistyössä on tärkeää motivoida kaikkia ihmisiä, jotta he pysyvät aktiivisesti mukana:

“So prioritizing is important and among key issues that should be discussed. Because if people are involved in many projects, or they have their own requirements that they have to meet, then they might prioritize those. So you need to motivate them a lot.”

Voidaan todeta, että aika ja resurssit olivat ongelma kaikille. Digitaaliset taidot ja niiden puuttuminen nousi keskusteluissa monesti esille. Keskusteluissa tuotiin esille, että avainasemassa on motivointi. Jatkopohdintaan jäi, millainen motivointi olisi tarpeen ja miten sitä tehdään.

5.4 Digitaalisen osaamisen kehittäminen yhteistyön avulla

Keskusteluissa pohdittiin sitä, miten yhteistyön avulla voitaisiin kehittää sidosryhmien digitaalista osaamista ja digitaalista osaamisen kehittämistä pidettiin tärkeänä osana yhteistyön sujuvuutta. Tässä eniten keskustelluiksi teemoiksi nousivat digitaalisen ymmärryksen lisääminen sekä tuen ja opin antaminen teknisiin taitoihin.

5.4.1 Digitaalisen ymmärryksen lisääminen

Digitaalisen ymmärryksen lisääminen koettiin tärkeäksi ja keskusteluissa kävi ilmi, että kaikilla ei ole samanlaisia digitaalisia taitoja. Tämä asia koettiin sekä ongelmaksi että mahdollisuudeksi. Keskusteluissa nousi selkeästi tärkeäksi asiaksi digitaalisen osaamisen ja ymmärryksen lisääminen. Koettiin, että opiskelijat käyttävät digitaalisia välineitä usein sosiaaliseen verkostoitumiseen, mutta eivät ajattele, että voisivat hyödyntää digitaalisia taitojaan myös koulutuksessa ja ammatillisesti. Keskusteluissa todettiin, että olisi tärkeää käyttää digitaalisia taitojaan oikein ja tehokkaasti. Keskustelijat kokivat, että tähän on hyvä puuttua projekteissa ja yhteistyössä:

“Students can think they can use their skills and devices for entertainment and for, let's say social networking. But they don't consider these tools as being important tools for their education. So, I think it's something that we should tackle in this project.”

Keskusteluissa tuli selkeästi esille se, että digitaalinen osaaminen ja ymmärrys on tärkeää ja digitaalista osaamista ja ymmärrystä on lisättävä, oli kyse sitten koulutuksesta, yritysten sisäisestä toiminnasta tai hankkeista. Digitaalinen osaaminen ja ymmärrys koettiin tärkeäksi jo sen vuoksi, että digitaalisia taitoja päästään käyttämään oikein ja tehokkaasti ja, että niiden puute ei muodostu yhteistyön ongelmaksi.

5.4.2 Tukea ja oppia teknisiin taitoihin

Keskusteluissa pohdittiin tuen ja opin antamista teknisiin taitoihin, joihin oli jo aiemmin todettu olevan tarvetta. Digitaalisissa taidoissa koettiin paljon haasteita ja paljon keskustelua herätti se, osataanko digitaalisia välineitä ja keinoja käyttää oikein ja tehokkaasti. Tässä kohden todettiin, että on tärkeää auttaa yrityksiä, sillä kaikilla yrityksillä ei ole digitaaliset taidot hallussa ja tässä apuna voivat toimia opiskelijat, sillä heiltä löytyy tuore tietotaito ja näin saadaan tukea teknisiin taitoihin kuten eräs keskustelija sanoi:

” There is a need for digital skills as, many of these small-scale enterprises lack digital skills. And that is something that we, and our tech students, of course, could very much help with and contribute to.”

Kaiken kaikkiaan todettiin, että tukea ja oppia teknisiin taitoihin tarvitaan ja tässä erinomaisena apuna voisivat toimia opiskelijat. Tässä todettiin olevan tarvetta jonkinlaiselle systeemille, jonka avulla opiskelijat voitaisiin valjastaa avuksi antamaan tukea ja oppia teknisiin taitoihin. Pohdintaan jäi se, miten tämä voitaisiin toteuttaa.

5.5 Yhteistoiminnallinen digitaalinen tarinankerronta yhteistyön ja kestävän kehityksen edistämisen tukena

Osallistujat keskustelivat laajasti yhteistoiminnallisesta digitaalisesta tarinankerronnasta yhteistyön ja kestävän kehityksen edistämisen tukena. Tässä keskusteltiin eniten siitä, että tarinankerronta on osa sisältömarkkinointia sekä siitä, että hyvän tarinankerronnan on oltava vaikuttavaa, tarinankerronnan keinoja voidaan käyttää monipuolisesti ja digitaalista tarinankerrontaa kannattaa tehdä yhteistyössä eri tahojen kanssa.

5.5.1 Tarinankerronta osana sisältömarkkinointia

Digitaalinen tarinankerronta herätti runsaasti keskustelua. Tuotiin esille, että digitaalista tarinankerrontaa voidaan verrata yleismarkkinointiin ja konkreettisenä esimerkkinä otettiin tilanne, jossa markkinoija ei itse usko tuotteeseen niin on epätodennäköistä, että se tulee koskaan saavuttamaan maksimaalista houkuttelevuuttaan. Tämä sama pätee tarinoihin, sillä jos tarinaan ei voida samaistua se ei tule koskaan saavuttamaan sata prosenttista kiinnostusta. Avainasemassa on itsensä, mission ja vision yhdistäminen tarinassa, kuten eräs keskustelija sanoi:

“I think that you can always try but I think that the real magic is there, that you can find a story that's connect to yourself, but also where you stand for your mission and vision. I think that's really key.”

Keskusteluissa puhuttiin siitä, kuinka tarinankerronnan avulla ei luoda vain tietoisuutta, vaan tarinoita voidaan käyttää suurille markkinoille pääsyn saavuttamiseksi. Keskusteluissa todettiin, että tarinankerrontaa voidaan hyvin käyttää myös tiedon jakamiseen eri sidosryhmien välillä:

“You can use digital storytelling to create market access and to share knowledge among tourism experts, businesses, and stakeholders.”

Paljon keskustelua herätti se, miten tarinat usein keskittyvät paljon paikkaan, mutta eivät niinkään ihmisiin, jotka asuvat kyseisissä paikoissa. Keskusteluissa pohdittiin, että jos tiedettäisiin etukäteen tarinoita paikallisten ihmisten näkökulmista, saataisiin matkailuun lisää syvyyttä ja näin voitaisiin tuoda myös enemmän konkreettista elämää esille ja luoda houkuttelevuutta uudella tavalla. Historiaa ei tarvitse eikä kuulu unohtaa, vaan se voitaisiin linkittää ihmisten ajankohtaisiin ongelmiin, joita kohdataan tällä hetkellä. Pohdittiin myös sitä, että voitaisiin kannustaa turisteja jakamaan tarinoita paikallisista ihmisistä eikä vain rakennuksista ja paikoista. Tarinankerronnasta olisi tehtävä mielenkiintoista, jotta se houkuttelisi matkustamaan ja elämään tätä tarinaa itse. Parhaassa tapauksessa oma tarina voisi tulla osaksi paikan tarinaa:

“So, every place has a story, it's got history. And every country, every time has a history and people travel to get familiar with this story. And then if we make the story interesting for people, it's a very attractive for people to travel and listen this story and get familiar with it, to live this story and to live in this story and be part of the story of the place.”

Kaiken kaikkiaan keskusteluissa nousi selkeästi esille se, että tarinankerronta on tärkeässä roolissa sisältömarkkinoinnissa. Tarinankerronta ei ole vain tietoisuuden lisäämisen väline. Siihen on osattava ottaa mukaan erilaisia näkökulmia, jotta tarinasta tulee mielenkiintoista. Pohdittiin keinoja, joilla saataisiin matkailuun lisää syvyyttä ja miten luotaisiin sellaista tarinankerrontaa, että se houkuttelisi matkustamaan ja kertomaan omaa tarinaa.

5.5.2 Hyvä tarinankerronta on vaikuttavaa

Keskusteluissa mietittiin laajasti sitä, miten saadaan tarinankerronnasta vaikuttavaa. Tuotiin esille, että tarinankerronnan on oltava persoonallista ja siinä on näyttävä henkilökohtainen näkökulma. Persoonallinen ja henkilökohtainen näkökulma auttavat siinä, että ihmiset voivat helpommin samaistua tarinaan ja että tarina erottuu massasta. Näin tarinasta saataisiin myös ainutlaatuinen ja siihen kiinnittyisi paljon arvoa. Keskustelussa todettiin myös, että kun tarinankerronnassa näkyvät aitous ja persoonallinen lähestymistapa, ihmiset muistavat tarinat paremmin ja kertovat niitä eteenpäin. Näin asiaa pohti yksi keskustelijoista:

” And what I also think that what makes storytelling unique is the personal perspective about it. It's a kind of personal way of sharing a story. And I think that this personal touch makes a good story and also makes the story different from just sharing one picture. It is the way of telling the story and this personal way of thinking about it that makes it unique and adds value to it.”

Keskustelijat pohtivat myös sitä, että tarinoiden on oltava luovia. Tässä kohden luovuudella tarkoitettiin sitä, että tarinoissa ollaan mukana, käytetään olemassa olevia resursseja apuna, vahvistetaan erottuvuutta, käytetään tarinoita itseilmaisun muotona ja identiteetin vahvistamiseen. Todettiin myös, että tarinoiden on oltava monipuolisia ja monitahoisia. Yksi keskustelija nosti hyvin esille, mikä tekee tarinankerronnasta hyvää:

“What makes good story telling? Authenticity, personal approach. People tend to remember stories, but will they tell your story further or share it? Good stories make us feel things, but critical thinking is also important nowadays, so as not to share misinformation.”

Keskusteluissa nousi esille se, että vaikuttava tarinankerronta pitää sisällään persoonallisen ja henkilökohtaisen näkökulman sekä se, että tarinankerronnan on oltava luovaa. Tarinankerronnan avulla voidaan vahvistaa identiteettiä ja luoda moniulotteisempia ja monipuolisempia tarinoita. Tavoitteena on erottua massasta ja saada aikaan samaistumista tarinaan.

5.5.3 Tarinankerronnan keinoja voi käyttää monipuolisesti

Keskusteluissa pohdittiin tarinankerronnan keinoja ja sitä, miten niitä voidaan käyttää monipuolisesti. Eräs keskustelija toi esille lyhyet videot, jotka toimivat hyvin apuna tarinankerronnassa, sillä ne tavoittavat helposti monia ihmisiä ja niitä on helppo jakaa:

” Short videos can reach so many people and I think that storytelling is needed. Just share your story and more people can see it and get to know your story better.”

Tarinankerronnalla voidaan luoda yhteyksiä syvemmällä tasolla. Digitaalisen median avulla ihmisiä voidaan kannustaa kertomaan matkailutarinoitaan ja jakamaan kokemuksiin ja näin edistämään vastuullista matkustamista. Ihmiset muistavat tarinoita, joissa näkyy aitous ja henkilökohtainen lähestymistapa, tällaiset tarinat herättävät tunteita.

Yksi keskustelija toi konkreettisen esimerkin omien kokemusten jakamisesta ja se miten omilla tarinoilla saadaan helpommin huomiota.:

“I noticed in my classes is that always when I use my own experiences of things that I experienced in Costa Rica and Argentina, whatever that then you really catch the attention immediately. So, all these experiences are automatically best practices. And that's really, that you go from story living to storytelling.”

Tarinankerrontaa tehdessä on oltava rehellinen ja kriittinen ajattelu on tärkeää. Todettiin, että on helppoa saada ihmiset vakuuttuneiksi totaalisesta valheesta ja siksi on ajateltava

kriittisesti. Yksi keskustelija otti kantaa viherpesuun ja valehteluun sekä siihen, miten se ei ole sallittua ja miten siitä jää aina lopulta kiinni:

“You can't lie about your product or your processes, even your people you can't lie about. For some time, you can do greenwashing. But in the end, you have to really walk the talk all the way.”

Keskusteluissa nousi esille se, että tarinankerronnan keinoja on monia, oli sitten kyse videoista tai kirjoitetusta tarinankerronnasta. Omat tarinat ja omien kokemusten jakaminen ovat selkeästi kiinnostavia ja niitä kuunnellaan/katsellaan innokkaasti. Tarinankerronnan avulla voidaan luoda yhteyksiä syvemmällä tasolla.

5.5.4 Digitaalista tarinankerrontaa kannattaa tehdä yhteistyössä eri tahojen kanssa

Yhteistyö eri tahojen kanssa koettiin tärkeäksi digitaalisessa tarinankerronnassa. Esimerkkinä yksi keskustelija otti sisällöntuotannon kehittämisen yhteistyössä paikallisten, opiskelijoiden, opettajien ja erilaisten asiantuntijoiden kanssa:

“Networking of places and people - a participatory storytelling process. The creation of a "continuation network" of partner locations, where the visit to one location leads to the desire to continue the experience at a next location of the network. This could be thematically explored to promote cultures and territories through a bottom-up and disseminated process, involving all - authorities, institutions, associations, schools and universities. Planning the interpretation of culture (locations) for locals and tourists, developing content creation in collaboration with locals, students, teachers and experts.”

Digitaalisen tarinankerronnan avulla voitaisiin kehittää kulttuurienvälistä osaamista. Tällaisella yhteistyöllä voitaisiin auttaa pieniä yrityksiä tarinankerronnassa. Keskusteluissa pidettiin tärkeänä sitä, että keskitytään pieniin yrityksiin ja paikallisiin tarinoihin ja autetaan heitä tarinankerronnassa, jotta he saavat tarinansa laajemmalle yleisölle esille:

” The most interesting topics to work on would be to set up collaboration for small local businesses and communicate their stories to a wider audience through digital storytelling.”

“To concentrate on small local companies and local stories, because I think that's what makes traveling exciting.”

Keskusteluissa tuotiin esille, että tarinankerrontaa olisi hyvä tehdä nuorten sukupolvien näkökulmasta. Verkostoituminen nostettiin myös esille tärkeänä asiana ja sen myötä pohdittiin paikkojen ja ihmisten verkostoitumista osana osallistavaa tarinankerrontaprosessia, jossa luodaan yhteistä tarinaa yhdessä elinkeinoelämän, yhdistysten ja yliopistojen kanssa. Tällaisen yhteistyön avulla voitaisiin auttaa pieniä yrityksiä, lisätä verkostoitumista ja kehittää osallistavaa tarinankerrontaprosessia.

5.6 Opiskelijoiden tuoma lisäarvo yhteistyölle

Osallistajat keskustelivat opiskelijoiden tuomasta lisäarvosta yhteistyölle. Keskusteluissa nousi selkeästi esille se, että opiskelijat antavat apua ja luovat uusia ideoita sekä ratkaisuja yhteistyössä ja keskusteluissa nähtiin, että opiskelijat ovat avainasemassa kestävän kehityksen edistäjinä tuoden näin lisäarvoa yhteistyölle.

5.6.1 Opiskelijat antavat apua ja luovat uusia ideoita ja ratkaisuja

Keskusteluissa tuli ilmi, että opiskelijoilta saataisiin paljon tarvittua apua digitaalisiin välineisiin ja digitaaliseen ymmärrykseen. Opiskelijoilta koettiin saatavan apua myös digitaaliseen tarinankerrontaan. Varsinkin pienemmillä yrityksillä on monia haasteita liittyen digitaalisaatioon. Näihin haasteisiin todettiin löytyvän paljon apua tietoteknisesti taitavilta opiskelijoilta:

“There are lots of challenges where tech savvy students can assist. So, I think the technical side can be a problem for lots of us, but that’s where students can probably help.”

Keskustelussa pohdittiin myös sitä, miten korkeakouluista löytyy paljon uutta tietotaitoa digitaalisen tarinankerrontaan. Koettiin tärkeäksi sijoittaa opiskelijoita projekteihin, sillä opiskelijat ovat uutta sukupolvea, joilta saa ideoita sekä apua innovatiivisiin ratkaisuihin:

“I attended a hackathon which allowed the new generation to find innovative solutions for sustainability. That allowed companies to adopt new ideas from younger generations.”

Kaiken kaikkiaan keskusteluissa nähtiin, että opiskelijat tuovat lisäarvoa yhteistyölle muun muassa antamalla apua digitaalisen tarinankerrontaan sekä teknisiin ongelmiin digitaalisten välineiden ja digitaalisen ymmärryksen kanssa. Opiskelijat koettiin tärkeänä apuna, jotta saadaan uusia ideoita sekä apua innovatiivisiin ratkaisuihin. Tällaisesta yhteistyöstä hyötyvät sekä opiskelija että muut sidosryhmät.

5.6.2 Opiskelijat ovat avainasemassa kestävän kehityksen edistäjinä

Keskusteluissa tuotiin esille, että opiskelijat ovat kestävän kehityksen tulevaisuus ja heillä on mahdollisuus edistää kestävästä kehitystä. Keskusteluissa pohdittiin sitä, miten opiskelijoiden kanssa tehtävien erilaisten yhteistyöprojektien kautta saadaan tehtyä pitkän aikavälin investointi sekä strateginen askel kohti kestävämpää matkailun tulevaisuutta. Eräs keskusteluun osallistunut henkilö kommentoi opiskelijoiden asemaa kestävän kehityksen edistäjinä näin:

” It's just the fact that students are the future of the world and the future of sustainability. They will be the ones that will foster sustainable changes. And I think by creating awareness with this type of projects and by involving them on a deeper level by letting them actually live through the stories, we are making a long-term investment and a strategic step towards more sustainable tourism in future.”

Projektit koettiin erinomaisena keinona ottaa opiskelijat mukaan, jotta päästään syvemmälle tasolle ja saadaan apua kestävän kehityksen edistämässä pitkällä aikavälillä.

5.7 Kansainvälisen yhteiskehittelypajan arviointi

Kaikkia yhteistyökehittelypajaan osallistuneita pyydettiin antamaan palautetta tapahtumasta ja sen kulusta. Yleisesti vastauksista voidaan todeta, että tapahtuma oli kaikin puolin onnistunut hyvin. Vastauksista nousi esille se, että vastaajien mielestä oli mukavaa tuustua uusiin ihmisiin ja tehdä energisesti ja innostuneesti yhteistyötä sekä jakaa tietoa asiantuntijoiden, yritysten ja sidosryhmien kesken. Esille nousi myös verkostoitumisen tärkeys ja niiden laajentaminen. Keskusteluista löytyi vastaajien mukaan inspiraatiota yhteistyöprojekteihin ja hienoksi koettiin se, että kuultiin tarinoita eri puolilta Eurooppaa. Kaikki käsitellyt aiheet olivat vastaajien mielestä tärkeitä ja työpajat koettiin loistaviksi, sillä niissä ideoiden jakaminen onnistui loistavasti ja niistä saatiin paljon lisäarvoa muun muassa ope- tuksen suunnitteluun.

Vastauksissa nousi esille myös se, että oli saatu käsitys siitä, kuinka tällainen tapahtuma voidaan toteuttaa verkossa ja tässä nousi selkeästi esille se, kuinka tärkeää oli, että keskusteluja käytiin pienryhmissä, sillä tällaisissa pienryhmissä on helpompi tuoda esille ja jakaa näkemyksiään. Tarinankerronta nousi keskusteluissa monesti esille ja se herätti ihmisissä innostusta ja vastauksissa nousi esille se, että digitaalinen tarinankerronta koettiin arvokkaana työkaluna ja apuna mm. vierailijoiden sitoutumisen lisäämisessä kohteeseen. Vastauksesta selvisi myös se, että koettiin hyväksi oppia tarinankerronnasta esimerkkien ja sidosryhmien näkökulmista ja tärkeäksi koettiin myös konkreettiset esimerkit siitä, miten tarinankerrontaa voidaan toteuttaa parhaiten. Keskustelijoiden vastauksista tuli selkeästi ilmi, että oli hienoa nähdä erilaisia näkökulmia ja tavoitteita, saada konkreettisia työkaluja ja kokemusta sekä uusia näkemyksiä esimerkiksi siihen mitä ja miten keskustelussa tul- leita asioita voidaan opettaa.

Vastaajien mielestä ei ollut niin tärkeää käyttää tapahtumassa niin paljon aikaa teoreetti- siin asioihin ja toivottiin että ryhmäkeskusteluihin olisi ollut enemmän aikaa, sillä niissä ko- ettiin olevan helpompaa esittää ja jakaa näkemyksiään ja keskustelut todettiin vastauk- sissa hyvin hedelmällisiksi. Keskusteluille oli annettu selvät ohjeet, mutta ymmärrettävää oli, että haluttiin esittäytyä, sillä se tuo oman osansa keskustelun etenemiseen ja kyselyn vastauksissa nousi esille, että esittäytymisille olisi pitänyt olla enemmän aikaa.

Havainnoidessani zoom pienryhmähuoneiden keskustelujen tunnelmaa ja vuorovaikutusta sain selville, että keskusteluissa oltiin mukana avoimella ja kunnioittavalla asenteella ja niihin osallistuttiin innostuneen ja kiinnostuneen oloisina. Puheenvuoroissa huokui asiantuntevuus ja aitous. Iloisuus ja läsnäolo näkyi keskusteluryhmissä. Muutamissa keskusteluryhmissä oli myös huumoria, joka kevensi ja rentoutti tunnelmaa. Tunnelma kaikissa ryhmissä oli hyvä ja vuorovaikutusta syntyi hyvin. Keskusteluissa oli mukana myös hiljaisia osallistujia, mutta kaikki seurasivat kuitenkin aktiivisen oloisina keskustelua ja näkyi, että kaikki olivat hyvin läsnä. Hiljaisina osallistujina olivat useimmiten opiskelijat, mutta syynä ehkä se, että monessa keskustelussa käytiin konkreettisesti asioita läpi esimerkiksi oman toiminnan kautta ja tässä opiskelijat selkeästi jäivät enemmän kuuntelijan rooliin. Osa keskustelijoista arasteli kielitaitoaan ja se näkyi osittain syynä olla hiljaisempi, mutta kaikki kuitenkin yrittivät kommentoida keskustelua ja tässä näkyi hienosti auttaminen, jos joku takelteli sanoissaan. Eniten äänessä olivat yritysten ja organisaatioiden edustajat sekä opettajat.

Havainnoidessani keskustelujen toteutumista ja sitä, miten keskusteluihin osallistuttiin, sain selville, että keskusteluissa näkyi paljon kehumista ja kannustamista, jonka avulla saatiin hieman arempiakin ja itsestään epävarmoja puhumaan rohkeasti. Keskustelu toteutui jouhevasti, annettu teemoja käsiteltiin, ajatukset ja mietteet soljuivat sujuvasti. Muiden puheenvuorojen kommentoitiin rakentavassa sävyssä. Puheenvuorot pysyivät pääsääntöisesti sopivan pitkinä ja niissä näkyi ja kuului kunnioittava asenne. Keskusteluissa annettiin sopivasti palautetta, kannustettiin muita miellyttävällä tavalla, kunnioitettiin puheenvuoroja. Puheenvuoroissa tuotiin esiin onnistumisia, tarpeita ja haasteita ja näiden avulla saatiin keskustelua heräämään tuoden mukaan omia ajatuksia ja neuvoja.

Fasilitaattorit johdattelivat keskustelua ryhmissä taidokkaasti ohjaten käymään läpi annettuja aiheita, innostaen ja kannustaen. Keskusteluissa oli nähtävissä se, että jos niissä tuli hetkellisiä pieniä taukoja, niin fasilitaattorit toimivat erinomaisesti pohtien sen hetkistä teemaa ja tuoden siihen mukaan omia mielipiteitään ja esittäen kysymyksiään ja näin edistään erinomaisesti keskustelua. Fasilitaattorin rooli tällaisissa keskusteluissa nousi tärkeään asemaan, sillä muuten monessa keskustelussa olisi tullut hiljaisia hetkiä enemmän. Monissa puheenvuoroissa esiintyi usein kysymyksiä ja tämä auttoi hienosti keskustelun etenemistä ja lisäsi spontaaniutta puheenvuorojen ottamiseen. Keskustelu toteutui kaikissa ryhmissä hyvin ja niihin osallistuttiin aktiivisesti ja havaittavissa oli myös se, että keskustelua olisi voinut jatkaa annettua aikaa pidempäänkin. Aikataulu oli hieman kireä ja harmitti osaa keskustelijoista.

6 Pohdinta

Tutkimuksen tarkoituksena oli löytää ja selvittää korkeakoulujen ja yritysten välisen yhteistyön hyödyt ja haasteet kestävän kehityksen edistämisen näkökulmasta. Tässä luvussa esitellään tutkimuksen päätulokset, esitellään kehitysideoita ja jatkotutkimusehdotuksia yhteiskehittämisen seuraaviksi askeleiksi tutkimuksen analyysihin pohjautuen ja pohditaan niiden luotettavuutta. Lopuksi esitellään pohdintaa tutkijan omasta oppimisesta ja kehittymisestä opinnäytetyöprosessin aikana.

6.1 Johtopäätökset

Tämän tutkimuksen tarkoituksena oli selvittää, mitä hyötyjä ja haasteita nähdään korkeakouluopiskelijoiden, -opettajien, yritysten sekä non-profit-organisaatioiden välisessä yhteistyössä ja miten tällainen yhteistyö voi auttaa kehittämään kestäviä palveluita. Tässä osiossa vedetään yhteen Learn to Change -hankkeen sidosryhmäworkshopin aikana saadut havainnot ja tuodaan esille päätulokset.

Ensimmäinen alakysymys koski sitä, minkälaisia hyötyjä sidosryhmien yhteistyöstä nähdään olevan. Keskusteluissa nousi esille sidosryhmien yhteistyön hyödyllisyys ja nähtiin tärkeänä, että tällaiseen yhteistyöhön osallistuu erilaisia sidosryhmiä kuten korkeakouluopettajia, -oppilaita, yrityksiä ja yhdistyksiä. Monitieteisyyden todettiin tuovan lisäarvoa ja sen avulla mahdollistetaan erilaisen asiantuntemuksen ja näkökulmien löytäminen sekä erilaisten kommunikointitapojen löytäminen. Adler & Kwon (2002, artikkelissa Kearins & Sharma 2011, 172) tutkimuksissa osoitettiin, että sidosryhmäyhteistyöllä voidaan toteuttaa muutoksia tehokkaammin, mahdollistetaan innovatiivisempien ratkaisujen kehittäminen, saavutetaan ratkaisuja nopeammin, helpotetaan keskinäistä oppimista ja arvon luomista sekä parannetaan sidosryhmien yhteistyötä. Keskustelujen analyyseistä nousi esille yhteisöjen ja opiskelijoiden auttamista varsinkin pitkän aikavälin yhteistyön kehittämisessä ja sidosryhmien välinen yhteistyö koettiin tärkeänä ja tehokkaana työkaluna ajatellen opiskelijoiden osallistumista kestävän kehityksen opintoihin ja projekteihin. Kearins & Sharman osoittivat sidosryhmäyhteistyön olevan keino jakaa ideoita, tutkia ja toteuttaa ja he nostivat sidosryhmäyhteistyön tärkeäksi ja hyödylliseksi varsinkin kestävän kehityksen edistämässä (Kearins & Sharma 2011, 167,194).

Toinen alakysymys koski sitä, mitä yhteistyön tarpeita ja haasteita sidosryhmillä on ja tämä osio herätti paljon keskustelua. Keskustelujen analyyseistä suureksi haasteeksi nousivat seuraavat asiat: kommunikoinnin sujuvuus, kuuntelemisen taito, ajan ja resurssien puute ja ihmisten ja kulttuurien erilaisuus. Analyyseissa nousi esille haaste siitä, miten löydettäisiin erilaisia kaikille sopivia tapoja kommunikoida sekä ideoita, joilla saataisiin kaikki

osallistumaan. Sidosryhmäyhteistyössä haasteita voi syntyä muun muassa siitä, että tällaisessa yhteistyössä työskentelee useita eri toimijoita yhteiskunnan eri sektoreilta ja osapuolten välinen yhteys voi olla vaikeaa tai monimutkaista saavuttaa. Haasteita voi tulla kykyjen, kiinnostuksen aiheiden, arvojen ja viestinnän eroista johtuen (Dragomir ym. 2020, 2). Haasteena nousi myös tavoitteiden ja päämäärien epäselvyys, jota esiintyy usein sidosryhmäyhteistyötä tehtäessä. Tässä kehoitettiin olemaan tarkkana ja miettimään, millä keinoin voitaisiin paremmin ja selkeämmin tuoda yhteistyön tavoitteet esille. Monitieteisyys nähtiin hyödyn lisäksi myös haasteena. Vaikka monitieteisyys tuo lisäarvoa erilaisen asiantuntijuuden, näkökulmien ja tietotaidon vaihtamisen kautta, haasteellista on löytää oikeat ihmiset hankkeisiin, jotta monitieteisyydestä saataisiin mahdollisimman paljon hyötyä.

Kolmas alakysymys koski sitä, miten yhteistyö voisi kehittää sidosryhmien digitaalista osaamista ja tässä keskustelujen analyysien myötä esille nousi mahdollisuus edistää yhteistyön avulla digitaalista lukutaitoa ja lisätä digitaalisten taitojen ymmärrystä. Nämä taidot koettiin tärkeänä koulutuksessa sekä yrityksen sisäisessä toiminnassa ja hankkeissa. Kaikilla yrityksillä ei ole hallussa digitaaliset taidot, ja tässä kohden keskusteluissa nousi ajatus siitä, että opiskelijat voisivat toimia apuna, sillä heillä on tuore tietotaito. Keskustelua nousi paljon siitä, että tarvittaisiin jonkinlainen systeemi, jonka avulla opiskelijat voitaisiin valjastaa parhaiten avuksi digitaalisen osaamisen opettamiseen ja tuen antamiseen.

Neljäs alakysymys koski sitä, miten yhteistoiminnallista digitaalista tarinankerrontaa voidaan käyttää yhteistyön ja kestävä kehityksen edistämisen tukena. Vaikuttava tarinankerronta saa samaistumaan, vaikuttaa/muuttaa asenteita, auttaa muistamaan ja helpottaa ymmärtämistä ja tärkeään asemaan nousee tarinan tunteminen niin hyvin, että sen avulla päästään haluttuun tavoitteeseen (Rauhala & Vikström 2014, 109). Keskustelujen analyysit toivat esiin juuri näitä asioita. Hyvän tarinan ominaisuuksina mainittiin henkilökohtainen kosketus, jotta tarinaan olisi helppo samaistua, se jäisi mieleen, herättäisi tunteita ja erottuisi massasta. Näin saataisiin luotua kestävä kehityksen edistämistä digitaalisen tarinankerronnan avulla. Tarinankerronnan muodoista mainittiin lyhyet videot, joita olisi helppo jakaa maailmanlaajuisesti. Analyyseistä selvisi, että digitaalisessa tarinankerronnassa yhteistyössä eri tahojen kanssa nähtiin paljon hyötyjä, sillä yhteistyön avulla voitaisiin auttaa pieniä yrityksiä tarinankerronnassa, luotaisiin verkostoitumista sekä saataisiin aikaan osallistavaa tarinankerrontaprosessia. Sisältöä voitaisiin tuottaa yhteistyössä paikallisten, opiskelijoiden, opettajien ja asiantuntijoiden kanssa. Keskusteluissa pohdittiin, kuinka voitaisiin kannustaa digitaaliseen median avulla ihmisiä kertomaan matkailutarinoiden ja jakamaan kokemuksia ja samalla edistämään vastuullista matkustamista. Todettiin, että digitaalinen tarinankerronta voitaisiin asettaa matkustamisen tavoitteeksi. Näin

saataisiin matkailuun lisää syvyyttä ja luotaisiin sellaista tarinankerrontaa, joka houkuttelisi matkustamaan kestävämmiin ja jakamaan tarinaa.

Viides alakysymys koski sitä, mikä on opiskelijoiden tuoma lisäarvo yhteistyössä. Opiskelijat koettiin tärkeäksi varsinkin digitaalisen tarinankerronnan ja digitaalisiin välineisiin liittyvän osaamisen jakajina. Heidät nähtiin rikkaana apuna uusien ideoiden ja ratkaisujen luomisessa. Moni näki sidosryhmäyhteistyön asiana, joista sekä opiskelija että elinkeinoelämä hyötyvät. Opiskelijoiden todettiin olevan kestävä kehityksen tulevaisuus ja yhteistyöprojektit voisivat olla pitkän ajan investointi ja strateginen askel kohti kestävämpää matkailun tulevaisuutta.

Tutkimuksen tavoitteena oli selvittää miten korkeakouluopiskelijoiden, -opettajien, yritysten sekä non-profit-organisaatioiden välinen yhteistyö voi auttaa kehittämään kestäviä palveluita ja mitä hyötyjä ja haasteita yhteistyössä on. Tutkimustulokset osoittivat, että tällaisessa monen sidosryhmän yhteistyössä nähtiin todella paljon hyötyjä ja varsinkin opiskelijat nähtiin tärkeässä asemassa kestävien palveluiden kehittämisen apuna. Asiantuntevan sidosryhmäyhteistyön avulla voidaan löytää keinoja edistää kestävä kehitystä.

Digitaalinen tarinankerronta nähtiin tärkeänä sisältömarkkinoinnin osana. Sidosryhmäyhteistyön avulla kestävä kehitys saadaan erilaisia näkökulmia ja enemmän ymmärrystä siihen, mitä kestävä kehitys tarkoittaa ja millaisia haasteita se luo. Sidosryhmäyhteistyössä voidaan jakaa kestävä kehityksen kokemuksia ja vastata erilaisiin kestävä kehityksen haasteisiin yhteistyön avulla. Tutkimustulosten mukaan sidosryhmäyhteistyön haasteina koetaan useimmiten kommunikointi ja sen sujuvuus, sitoutuminen osallistumiseen ja oikeiden ihmisten löytäminen hankkeisiin. Tutkimustulokset osoittavat haasteiksi myös ajan ja resurssien puutteen sekä puutteet digitaalisissa taidoissa. Tutkimustulosten mukaan erittäin tärkeäksi tällaiseen sidosryhmäyhteistyöhön nähtiin se että, tavoitteet ja päämäärä ovat selkeät, jotta voidaan tehdä yhteistyötä niin, että kaikki ymmärtävät, mitä ollaan tekemässä. Yhteistyön yhteisen päämäärän puute, tavoitteiden epäselvyys ja pitkän aikavälin suunnittelun heikkous mainittiin yhteistyössä haasteena ja onkin etsittävä keinoja siihen, miten yhteistyön tavoite saadaan kaikille selkeäksi.

6.2 Kehitys- ja jatkotutkimusehdotukset

Tässä alaluvussa pureudun muutamiin tulosluvussa nousseisiin haasteisiin ja esitän kehitysehdotuksia ja uusia tutkimusaiheita. Tutkimuksessa nousi esille huoli pitkän aikavälin yhteistyön kehittämisessä. Tähän keinona esitettiin yhteistyöhön motivointia, mutta mietintään jäi, miten motivointia pitäisi tehdä ja miten siitä saataisiin sellaista, että se ei kuormita

jo valmiiksi kiireisessä ympäristössä. Tärkeää motivoinnissa on positiivisuus ja asioihin sitoutuminen tekojemme kautta esimerkiksi asettamalla jokin aikaraja, johon mennessä on saavutettava siihen aikarajaan asetettu tavoite. Yhteistyön varrella saattaa ilmetä ongelmia, jolloin motivoinnin apuna voi käyttää päämäärän visualisointia, joka voi toimia eteenpäin vievänä voimana. Tärkeää on, että yhteistyöhankkeet ovat sopivan pitkiä, motivoivia ja lisäarvoa tuottavia. Erityisen tärkeässä asemassa pitkän aikavälin yhteistyössä voidaan nähdä yhteistyö yritysten ja korkeakoulujen kanssa.

Haasteena nähtiin myös hankkeiden tavoitteiden selkeys ja pohdittiin, millaisilla keinoilla, voitaisiin paremmin ja selkeämmin tuoda yhteistyön tavoitteet esille. Hankkeen alkuvaiheessa tavoite ei ehkä ole niin täsmällinen eikä sen välttämättä tarvitsekaan olla, mutta askel askeleelta täytyy syntyä yleinen käsitys hankkeen päämääristä. Tavoitteen selkeyttämisessä apuna voi olla esimerkiksi se, että sitä toistetaan tarpeeksi. Tavoitteen selkiytyminen vaatii pidemmän aikavälin, joten pelkkä toisto ei riitä, vaan on luotava jonkinlainen kosketus ja konkretia, jonka kautta osallistuja voi itse pureskella ja miettiä tavoitetta itselleen selkeäksi. Tavoitteen kirkastaminen nähdään yhteisenä tavoitteena ja osallistujat on saatava omine tavoitteineen kiinnittymään siihen. Tavoitteen voi muotoilla kestävyuden ja vastuullisuuden kautta ja miettiä, mitä itse voi tehdä tavoitteen kirkastamiseksi. Tavoitteen kirkastamiseen voi käyttää apuna myös erilaisia visuaalisia työkaluja kuten storyboardeja.

Visuaalisuuden merkitys tarinankerronnassa kasvaa koko ajan. Visuaalisuus ei tarkoita kauniiden kuvien esittelyä, vaan tavoitteena on katsojan ymmärryksen selkeyttäminen. Tärkeimmäksi tavoitteeksi voidaan asettaa se, että visuaalisen tarinankerronnan avulla autetaan ymmärtämään enemmän ja hahmottamaan asioita syvemmin. Visuaalisessa tarinankerronnassa kannattaa sisällyttää kerrontaan yllättäviä ominaisuuksia, jotka lisäävät tarinan muistettavuutta. (Rauhala & Vikström 2014, 308–309.) Tutkimustuloksista kävi ilmi, että haasteena koettiin se, miten saataisiin luotua sellaista tarinankerrontaa, joka houkuttelisi matkustamaan ja jakamaan tarinaa. Kalliomäki tuo esille matkailuyritysten palveluympäristön ja toteaa sen olevan todellinen tarinan lähde, jota voi hyödyntää monin tavoin esimerkiksi linkittämällä tarinan kautta yritys paikallisuuteen ja alueen historiaan (Kalliomäki 2014, 132).

Osallistujien palautteesta huomattiin, että etänä tapahtuvat kulttuurienväliset tapaamiset olivat heidän mieleensä. Liittyen kestävään kehitykseen voidaan todeta, että etänä pidetyt kokoukset ovat ympäristöystävällisiä ja niihin on helppo saada ihmisiä osallistumaan ympäri maailman, kunhan vain löydetään sopiva aika. Kansainvälisissä sidosryhmäyhteistöissä verkossa toteutetut kokoukset vähentävät lentojen tarvetta ja polttoaineen kulutusta ja näin suositaan kestävää kehitystä.

Mielenkiintoinen jatkotutkimusaihe voisi olla tehdä laadullinen tutkimus, jossa tutkittaisiin digitaalista tarinankerrontaa kestävä kehityksen edistäjänä. Toinen mielenkiintoinen jatkotutkimusaihe voisi liittyä digitaaliseen tarinankerrontaan matkailualan liiketoiminnan edistäjänä. Tämän voisi myös toteuttaa esimerkiksi kyselytutkimuksena, jossa selvitetäisiin minkälainen digitaalinen tarinankerronta edistäisi matkailualaa. Kyselytutkimukseen voisi ottaa mukaan eri sidosryhmien edustajia.

6.3 Tutkimuksen luotettavuus

Tutkimuksen luotettavuutta ja laatua mitataan yleensä reliabiliteetin ja validiteetin avulla, joita sovelletaan useimmiten kvantitatiivisiin tutkimuksiin. Reliabiliteetilla tarkoitetaan mitaustulosten toistettavuutta ja kykyä tuottaa ei-sattumanvaraisia tuloksia ja validiteetilla tarkoitetaan tutkimuksen pätevyyttä ja tutkimuksessa käytetyn mittaus- ja tutkimusmenetelmän kykyä mitata juuri haluttua asiaa. (Hirsjärvi, Remes & Sajavaara 2009, 232.) Kananen (2017, 175) antaa kirjassaan yhden tavan, jolla reliabiliteettia ja validiteettia voidaan tulkita laadullisessa tutkimuksessa, kertoen, että reliabiliteetilla tarkoitetaan tulosten pysyvyyttä eli sitä, että uusittaessa tutkimus saadaan samat tutkimustulokset ja validiteetilla tarkoitetaan oikeiden asioiden tutkimista. Vilka (2021, 197) antaa reliabiliteettiin (pysyvyyteen) toisen näkemyksen kertoen, että käytännössä laadullista tutkimusta ei koskaan voida toistaa täysin samanlaisena, sillä jokainen tutkimus on kokonaisuutena ainutlaatuinen. Juuti ja Puusa (2020, 179) kertovat kirjassaan siitä, miten usein esitetään, että on vaikeaa ja jopa mahdotonta arvioida laadullisen tutkimuksen luotettavuutta reliabiliteetin ja validiteetin kautta eivätkä nämä käsitteet sovellu sellaisenaan uskottavaksi arvioinnin perusteeksi laadullisessa tutkimusmenetelmässä.

Luotettavuuden arviointiin ei siis löydy niin yksiselitteistä ohjetta käytettäessä laadullista tutkimusotetta. Laadullisen tutkimuksen luotettavuuden arvioinnin tukena voidaan käyttää kysymyksiä siitä, onko tutkimusasetelma kunnossa, onko ongelma määritelty oikein, onko valittu oikeat tutkimusmenetelmät ja onko tutkimusprosessi suoritettu tieteen sääntöjen mukaisesti. Laadullisessa tutkimuksessa on edellytyksenä se, että dokumentaatio työstä on riittävää, sillä sen avulla voidaan arvioida tutkijan ratkaisuja. Laadullisessa tutkimuksessa on tärkeää perustella tutkimukseen tehdyt valinnat ja ratkaisut, sillä ne lisäävät kirjoittajan uskottavuutta. (Kananen 2017, 173, 176.) Laadullisen tutkimuksen luotettavuuden arvioinnissa voidaan myös käyttää varmistavia kysymyksiä pitäen kuitenkin mielessä, että tutkimusta on arvioitava kokonaisuutena. Nämä varmistavat kysymykset koskevat tutkimuksen kohdetta ja tarkoitusta (mitä ja miksi tutkitaan), tutkimuksen tiedonantajia, tutkijan suhdetta tiedonantajiin, tutkimuksen kesto, tutkijan omaa sitoutumista, aineiston keruuta, aineiston analyysiä ja tutkimuksen raportointia. Laadullisen luotettavuuden varmistava-

miseksi on kiinnitettävä huomiota tutkimusprosessin huolelliseen suunnitteluun ja toteutukseen sekä selitettävä tarkasti ja yksityiskohtaisesti, miten tutkimus on tehty, miten tiedot on saatu ja miten aineisto on analysoitu. Luotettavuuden varmistamiseksi tutkijan on annettava riittävästi tietoa siitä, miten tutkimus on tehty, jotta tutkimuksen tuloksia voidaan arvioida. (Sarajärvi & Tuomi 2018, 163–164.)

Opinnäytetyöhön valmistautuminen ja itse tutkimuksen suunnitteluun liittyen tutkija tutustui laajasti teoreettiseen viitekehykseen sekä laadullisen tutkimuksen luotettavuus tekijöihin ja luotettavuus arviointeihin. Luotettavuutta voidaan parantaa laadullisessa tutkimuksessa sillä, että tutkija selostaa tarkasti tutkimuksen toteuttamista kertoen kaikki tutkimuksen vaiheet selvästi ja totuudenmukaisesti (Hirsjärvi ym. 2009, 232). Tämän tutkimuksen luotettavuus saavutettiin kuvailemalla, miksi tutkimukseen valittiin laadullinen tutkimusmenetelmä, mistä Learn to Change -hankkeessa on kyse, miten ja miksi yhteistyöpaja suunniteltiin, mitä tiedonkeruumenetelmiä käytettiin, miten työpaja toteutettiin ja miten tutkimusaineistoa kerättiin, minkälaista aineistoa saatiin sekä miten tutkimusaineisto analysoitiin ja arvioitiin.

Tutkimukseen voidaan lisätä luotettavuutta triangulaation avulla, joka yhdistetään monimenetelmällisyyteen. Käytettäessä monia tiedonkeruumenetelmiä voidaan triangulaation mukaan päästä tarkempaan ja kokonaisvaltaisempaan tulkintaan. Tutkimustuloksia analysoitaessa on pidettävä huolta siitä, että omia näkökulmia ei ole huomioitu vaan on esitetty objektiivinen näkökulma. Triangulaation neljä päätyyppiä ovat aineistotriangulaatio (tutkimuksessa käytetään useita eri aineistoja), teoriatriangulaatio (useiden teoreettisten näkökulmien hyödyntäminen tutkimusaineiston tulkinnassa), tutkijatriangulaatio (tutkimusprosessissa tai sen eri osissa on mukana useampi tutkija) ja menetelmätriangulaatio (tutkimusaineiston hankinnassa käytetään useita eri tiedonhakumenetelmiä). (Juuti & Puusa 2020, 185.) Tähän tutkimukseen valittiin sen luotettavuuden lisäämiseksi menetelmätriangulaatio ja tutkimusaineiston hankintaa varten tähän tutkimukseen käytettiin tiedonkeruumenetelmistä havainnointia sekä litteroidun keskustelumateriaalin aineistolähtöistä sisällysanalyysia. Tiedonkeruu suunniteltiin alusta pitäen tarkasti ja tutkimusdata kerättiin useilla eri menetelmillä. Yhteistyökehittelypaja nauhoitettiin ja tähän oli pyydetty lupa, työpajan aikana tehtiin erilaisia muistiinpanoja niin tutkijan kuin fasilitaattorien puolesta, osallistujat käyttivät yhteistyökehittelypajaan luotua Padlet-virtuaaliseen ja antoivat vielä lopuksi palautetta. Näin saatiin kattava aineisto, joka tuki analysoinnin tekoa ja lisäsi luotettavuutta.

Yhteistyökehittelypaja järjestettiin Zoomissa ja tapahtumaan sisältyi ryhmäkeskusteluosio, jossa osallistujat jaettiin ennalta suunniteltuihin ryhmiin Zoomin keskusteluhuoneisiin. Näi-

hin keskusteluun osallistuneilta saatiin erilaisia näkökulmia annettuihin keskustelua johdattaviin kysymyksiin ja myös tämä tukee osaltaan tutkimuksen validiteettia. Jokaiseen huoneeseen valittiin oma fasilitaattori ja heidän tehtävänään oli tukea keskustelun osallistujia, ohjata keskustelua ja he pystyivät selventämään asiaa sekä johdattamaan ja avustamaan osallistujia syvällisempien vastausten saamisessa. Fasilitaattorien käyttö lisäsi osaltaan tutkimuksen luotettavuutta.

Yhteistyöpajan suunnitteluun osallistui useampi henkilö ja näin taattiin se, että saadaan useampia näkökulmia siihen, miten tällainen yhteistyöpaja kannattaa järjestää ja samalla saatiin tukea ja uusia ajatuksia. Opinnäyteohjaajan kanssa käytiin pitkin matkaa keskusteluja. Opinnäytetyössä käytettiin triangulaatiota pitäen sisällään useita datalähteitä, observointia, pienryhmäkeskustelujen litterointia ja analysointia sekä Padletille tallennettujen ajatusten analysointia. Teoreettista viitekehystä käytettiin aktiivisesti tiedon analysoinnissa. Opinnäytetyöntekijän valmiista tutkimustuloksista keskusteltiin ja niitä käsiteltiin Haaga-Heliassa ja näytettiin myös Learn to Change -hankkeen yhteistyökehittelypajaan osallistuneille yhteistyökumppaneille. Tutkimuksesta käy ilmi, että tulkinnat ovat linjassa tutkijan tulkintojen ja teoreettisen viitekehysten kanssa. Tutkimuksessa avattiin eri vaiheet huolellisesti ja systemaattisesti.

Juutin ja Puusan (2020, 133) teoksessa todetaan, että jos halutaan analysoida aineistoa järjestelmällisesti ja uskottavasti on aineistonkeruusta tehtävä suunnitelmallista ja systemaattista ja näin vahvistetaan aineiston luotettavuutta. Tähän opinnäytetyöhön valitut tutkimusmenetelmä ja tiedonkeruumenetelmät sekä yhteistyönä järjestetty yhteistyökehittelypaja, laaja tutustuminen aiheeseen liittyvään teoreettiseen aineistoon sekä tutkimusaineiston systemaattinen läpikäynti lisäävät tämän tutkimuksen luotettavuutta.

6.4 Oma oppiminen

Tähän hankkeeseen osallistuminen oli todella antoisa kokemus. Aiemman koulutukseni myötä olen saanut pintaraapaisuja kansainvälisiin kokouksiin, mutta näin konkreettisesti en koskaan aiemmin ole osallistunut tällaiseen kansainväliseen projektiin. Kestävä kehitys oli entuudestaan opintojen myötä selkeää, mutta käsitys sidosryhmäyhteistyön merkityksestä kestävän kehityksen edistäjänä kasvoi tämän opinnäytetyön teon myötä runsaasti. Kestävä kehitys on todella tärkeää ja se nousee lähes päivittäin jossain kontekstissa esille. Tässä hankkeessa kestävää kehitystä käsitellään palvelu- ja matkailualan kontekstissa ja se teki tästä hankkeesta erittäin mielenkiintoisen, sillä minulla ei ollut juurikaan aiempaa kokemusta siitä miten kestävää kehitystä voidaan edistää palvelu- ja matkailualalla. Opinnäytetyön aihe oli todella mielenkiintoinen ja lisäsi ehdottomasti kiinnostusta

aiheeseen. Opinnäytetyötä tehdessäni sain todella paljon uutta tietoa aiheeseen liittyen ja koen siitä olevan hyötyä myös tulevaisuudessa.

Tämän opinnäytetyön myötä sain olla ensimmäistä kertaa osana yhteistyökehittelypajan suunnittelua ja tässä kohden huomasin saavani hyötyä työelämässä tehdyistä projekteista ja niissä opetuista projektinhallinta taidosta oli hyötyä tämän yhteistyö kehittelypajan suunnittelussa sekä itse opinnäytetyön teossa. Tähän opinnäytetyöhön liittyvän teoriaosuuden lähdemateriaali oli suurelta osin englanninkielistä. Lähteitä löytyi alun kankeuden jälkeen laajasti. Englanninkielisten lähteiden lukeminen osoittautui aikaa vieväksi, sillä jokainen lukukerta toi uutta tietoa ja muutti alkuperäisiä suunnitelmia useampaan kertaan. Opinnäytetyön aikana löysin paljon hyödyllisiä keinoja löytää tietoa ja tutustuin erilaisiin tutkijaverkostojen sivustoihin, kuten ResearchGate, Google Scholar, jotka eivät olleet minulle aiemmin tuttuja.

Opinnäytetyötä tehdessäni tunnistin vahvuudekseni organisointikyvyn ja järjestelmällisyyden, jotka auttoivat tämän opinnäytetyön teossa. Heikkouksina tämän opinnäytetyön teossa olivat ajan puute, lievä lukihäiriö, kielioppi (taustalla lapsuudesta aloitettu venäjän kieli ja nuoruudessa opittu viron kieli, jotka vaikeuttavat suomen kielen taitojani) ja haaste oikeiden asiaan liittyvien lähteiden löytämisessä. Kiire ja pitkät työpäivät aiheuttivat stressiä, sillä opinnäytetyön teko jäi sen vuoksi lähes vuodeksi pöydälle. Elämän kuvioden muuttuessa aikaa opinnäytetyölle tuli täysipäiväisesti ja se toi helpotuksen stressiin ja sain aikaa opinnäytetyön kirjoittamiseen. Opinnäytetyötä ajatellen asetin itselleni tavoitteeksi oppia tästä aiheesta lisää sekä vahvistaa englannin kielen taitoani ja nämä molemmat tavoitteet täyttyivät opinnäytetyön myötä, sillä sain paljon uutta tietoa opinnäytetyön aiheeseen liittyen ja englanninkieliset lähteet vahvistivat englannin kielen taitoani. Opinnäytetyön aiheen koin todella mielenkiintoiseksi ja se auttoi sekä motivoi opinnäytetyöprosessin aikana. Kaiken kaikkiaan olen erittäin tyytyväinen opinnäytetyöprosessiin ja sen tulokseen.

Lähteet

Alasuutari, P. 2011. Laadullinen tutkimus 2.0. Vastapaino. Tampere.

Ataa Agency 2022. Mitä vastuullisuus tarkoittaa ja miksi se ei tällä hetkellä toteudu? Luettavissa: <https://www.ataa-agency.com/post/mit%C3%A4-vastuullisuus-tarkoittaa-ja-miksi-se-ei-t%C3%A4ll%C3%A4-hetkell%C3%A4-toteudu>. Luettu: 18.3.2023.

Care, E. & Griffin, P. 2015. Assessment and Teaching of 21st Century skills: Methods and approach. Springer. New York, s.38.

Deserti, A., Real, M. & Schmittinger, F. 2022. Co-creation for Responsible Research and Innovation. Experimenting with Design Methods and Tools. Springer. Sveitsi. E-kirja. Luettu: 5.4.2023.

Dragomir, C., Foris, D., Foris, T. & Titu, A. 2020. The Role of Intermediaries in Supporting Collaboration for Sustainability: A Model of Commissioning Intervention in the Multi-Stakeholder Collaboration for Sustainable Territorial Development. Luettavissa: https://www.researchgate.net/publication/343792077_The_Role_of_Intermediaries_in_Supporting_Collaboration_for_Sustainability_A_Model_of_Commissioning_Intervention_in_the_Multi-Stakeholder_Collaboration_for_Sustainable_Territorial_Development. Luettu: 11.04.2023.

Evans, T. 2015. Transdisciplinary collaborations for sustainability education: Institutional and intragroup challenges and opportunities. Colorado Mountain College. Usa, s. 75-88.

Gonzales-Porras, L., Heikkinen, A., Kujala, J. & Tapaninaho, R. 2021. Stakeholder engagement in sustainability transitions. Teoksessa Mäkelä, M., Koistinen, K., Onkila, T. & Teerikangas, s.214–223. Research Handbook of Sustainability Agency. Edward Elgar Publishing. Englanti.

Haaga-Helia 2021. LEARN TO CHANGE - Collaborative Digital Storytelling for Sustainable Change. Luettavissa: <https://www.haaga-helia.fi/fi/ajankohtaista/hankkeet/learn-change-collaborative-digital-storytelling-sustainable-change>. Luettu: 8.9.2022.

Hakanurmi, S. & Kantola, M. 2020. Kerro ja ohjaa digitaalisia tarinoita. Turun ammattikorkeakoulun oppimateriaaleja 132. Luettavissa: <https://julkaisut.turkuamk.fi/isbn9789522167552.pdf>. Luettu: 28.10.2022.

Haltia-Nurmi, M., Keränen, K. & Vainio, M. 2020. Työkirja. Yhteiskehittämisen ABC, Askeleet yhteiskehittämisen Espoon oppimisympäristössä. Luettavissa: https://static.es-poo.fi/cdn/ff/1Kc-yID1ngTsd0WzBR_Y2LLjVuTACP3_tRAsvPaA8/1629461641/public/2021-08/Yhteiskehittamisen%20tyokirja_saavutettava.pdf. Luettu: 19.4.2023.

Hirsjärvi, S., Remes, P., Sajavaara, P. & Sinivuori, E. 2009. Tutki ja kirjoita. 15. uud. p. Tammi. Helsinki.

Jaleniauskienė, E., Jucevičienė, P. & Leščinskij, R. 2019. Development of collaboration in the English for specific purposes courses: Opportunities and challenges. The Journal of Teaching English for Specific and Academic Purposes, Vol 7, No 3, s. 311-327. https://www.researchgate.net/publication/337827876_Development_of_Collaboration_in_the_English_for_Specific_Purposes_Courses_Opportunities_and_Challenges. Luettu: 10.4.2023.

Jotte, I., Marcel, R. & Wever, R. 2016. Model of co-creation. Service Design Geographie, s. 266-268. Luettavissa: https://www.researchgate.net/publication/303541138_Models_of_Co-creation. Luettu: 10.4.2023.

Juuti, P. & Puusa, A. 2020. Laadullisen tutkimuksen näkökulmat ja menetelmät. Gaudeamus. Tallinna.

Kalliomäki, A. 2014. Tarinallistaminen. Palvelukokemuksen punainen lanka. 2014. Talentum. Viro.

Kananen, J. 2014. Laadullinen tutkimus opinnäytetyönä. Miten kirjoitan kvalitatiivisen opinnäytetyön vaihe vaiheelta. Juvenes Print. Jyväskylä.

Kananen, J. 2017. Laadullinen tutkimus pro graduna ja opinnäytetyönä. Juvenes Print. Jyväskylä.

Kangas, E. 25.08.2019. Yrityksiltä odotetaan nykyään kokonaisvaltaista vastuullisuutta. Verkkolehti SeAMK. Luettavissa: <https://lehti.seamk.fi/yrittajyys-ja-kasvu/yrityksilta-odotetaan-nykyaan-kokonaisvaltaista-vastuullisuutta/>. Luettu: 9.3.2023.

Kaskinen, T. 2013. Kolme kestävän kehityksen polkua yrityksen menestykseen. Luettavissa: <https://www.sitra.fi/artikkelit/kolme-kestavan-kehityksen-polkua-yrityksen-menestykseen/>. Luettu: 12.4.2023.

Kearins, K. & Sharma, A. 2011. Interorganizational Collaboration for Regional Sustainability: What Happens When Organizational Representatives Come Together? *The Journal of Applied Behavioral Science*. USA, s.167-172.

Konst, T. 2021. Kestävä kehitys korkeakoulutuksessa – sanoista tekoihin. Turun ammattikorkeakoulun oppimateriaaleja 139. Luettavissa: <https://julkaisut.turkuamk.fi/isbn9789522167774.pdf>. Luettu: 7.4.2023.

Metropolian ammattikorkeakoulu. 2020. Uraloikkarin käsikirja. Digitarinat osaamisen ja urapolun jäsentäjänä. Luettavissa: <https://www.uraloikka.fi/loikkausosaamista-kehittamassa/osaamisen-tarinallistaminen-ohjaajalle/digitarinat-osaamisen-ja-urapolun-jasentajina/>. Luettu: 28.10.2022.

Mikkelin Ammattikorkeakoulu. 2016. Digitaalisuudella tuottavuutta työelämään. Luettavissa: <https://core.ac.uk/download/pdf/80993324.pdf>. Luettu: 28.10.2022.

Moilanen, T., Ojasalo, K. & Ritalahti, J. 2014. Kehittämistyön menetelmät. Uudenlaista osaamista liiketoimintaan. Sanoma Pro. Helsinki.

Müller, R., Pfotenhauer, S & Ruess, A. 2023. Opportunity or responsibility? Tracing co-creation in the European policy discourse. *Science and Public Policy*, s. 1-2. Luettavissa: https://www.researchgate.net/publication/368637691_Opportunity_or_responsibility_Tracing_co-creation_in_the_European_policy_discourse. Luettu: 15.4.2023.

Opetushallitus 2023. Kestävän kehityksen keskeiset käsitteet. Luettavissa: <https://www.oph.fi/fi/opettajat-ja-kasvattajat/kestavan-kehityksen-keskeiset-kasitteet>. Luettu: 20.3.2023.

Orecchini, F., Valitutti, V. & Vitali, G. 2012. Industry and academia for a transition towards sustainability: Advancing sustainability science through university-business collaborations. Springer. s. 57–62.

Pohjoisen Keski-Suomen ammattiopisto. 2022. Kestävän kehityksen periaatteiden noudattaminen. Mitä on kestävä kehitys. Luettavissa: https://peda.net/poke/projektit/luva_hankeet/Up-hanke/Ymp%C3%A4rist%C3%B6-1val3/aihe1. Luettu: 28.10.2022.

Rajatontatiedekasvatusta 2015. Tee tutkimus. Tutkijan ABC. Turun yliopisto. Luettavissa: <https://rajatontatiedekasvatusta.wordpress.com/tutkijan-abc/>. Luettu: 1.10.2022.

Ozcan, K. & Ramaswamy, V. 2014. The Co-creation Paradigm. E-kirja. Stanford University press. California.

Rauhala, M. & Vikström, T. 2014. Storytelling työkaluna. Vaikuta tarinoilla bisneksessä. Talentum. Helsinki.

Ristaniemi, M. & Vanhala, A. 2022. Yritysvastuu & Oikeus. Hansaprint. Helsinki.

Sarajärvi, A. & Tuomi, J. 2018. Laadullinen tutkimus ja sisällönanalyysi. Kustannusosakeyhtiö Tammi. EU.

U4IoT 2017. Co-Creative Workshop Methodology Handbook. Luettavissa: https://stembertdesign.com/dist/links/U4IoT_CoCreativeWorkshopMethodology_Handbook_Web.pdf. Luettu: 2.10.2022.

UW Center for Cooperatives 2011. Solidarity as a Business Model: A Multi-Stakeholder Cooperatives Manual. Cooperative Development Center at Kent State University. Luettavissa: <https://resources.uwcc.wisc.edu/Multistakeholder/tool-oeoc-multistakeholder-coop.pdf>. Luettu: 28.10.2022.

UW Center for Cooperatives. 2013. Berner Courtney. Providing the Right Support: Are the Training Needs of Multi-Stakeholder Cooperatives Unique? University of Wisconsin Center for Cooperatives. Luettavissa: <https://resources.uwcc.wisc.edu/Multistakeholder/MSCTrainingNeeds.pdf>. Luettu: 28.10.2022.

Vilkkä, H. 2021. Tutki ja kehitä. Otavan kirjapaino Oy. Keuruu.

Wheeldeside 2021. Wheel. Luettavissa: <https://wheeldecide.com/index.php?c1=Challenges&c2=Digital+communication+platforms&c3=Benefits+%28win-win-win%29&c4=Your+collaboration+needs&time=5>. Luettu: 26.10.2022.

Vuorinen, T. 2013. Strategiakirja. 20 työkalua. Alma Talent Oy. E-kirja. Luettu: 3.4.2023.

Ympäristöministeriö 2023. Mitä on kestävä kehitys? Luettavissa: <https://ym.fi/mita-on-kestava-kehitys>. Luettu: 20.3.2023.

Liitteet

Liite 1. Learn to Change-hankkeen tervetuloa yhteistyökehittelypajaan-kirje 8.10.2021

Dear participant of Learn to Change international workshop:

You are warmly welcome to our online workshop on Zoom **on Friday 15 October 2021 at 10-12 CET (+1 hour Finland, -1 hour Portugal)**. Here is the Zoom link: <https://haaga-helia.zoom.us/j/69145781895>.

In the workshop, we will 1) share our local and regional ideas about important sustainability issues and 2) brainstorm about our potential for collaboration and interaction on digital platforms. The aim is to get to know each other better and start working together towards sustainable goals!

Among our registered participants, we have 10 industry representatives, 12 university students, and 29 university teachers from around Europe. The workshop will consist of short presentations, discussions, and brainstorming sessions in larger and smaller groups.

To prepare for our meeting, please take these steps **by Wednesday 13 Oct**:

1. Have a look at the [workshop programme](#).
2. Tell us a little bit about yourself by adding your photo and a short personal introduction here: <https://padlet.com/bgeomkkarok/zftjquwv8ikiusdv>
3. Think of **1-3 local/regional sustainability issues** to develop in collaboration with students, industry representatives, and teachers. Please prioritize your issues and add your **TOP 1-3 list of issues and ideas of how to tackle them** to this Padlet wall (+ Sustainability development ideas): <https://padlet.com/bgeomkka-rok/ni5aejm037glp8y9>. Please also add your name/organization to your message. Thanks!

Thank you so much and looking forward to meeting you all on 15 October!

Best regards, Tanja Vesala-Varttala

on behalf of the international Learn to Change project team

Ms Tanja Vesala-Varttala, PhD

Principal Lecturer, Marketing and Communication

Haaga-Helia University of Applied Sciences

Business Programmes

Ratapihantie 13, FIN-00520 Helsinki

+358 50 3100 715

tanja.vesala-varttala@haaga-helia.fi

krea.fi

Liite 2. Learn to Change-hankkeen muistutustervetulokirje 14.10.2021

Dear participants of our Learn to Change sustainability workshop:

Thank you for your registration for our online workshop on sustainable development and industry-university collaboration! Please join our international group tomorrow, Friday 15 Oct, at 10:00 CET (9:00 in Portugal and 11:00 in Finland) here on Zoom: <https://haaga-helia.zoom.us/j/69145781895>.

As participants, we have 13 industry representatives, 13 university students, and 34 university teachers from around Europe. Our 2-hour workshop will consist of short presentations, joint discussions, and brainstorming sessions in larger and smaller groups. The aim is to get to know each other better and start working together towards sustainable goals!

To prepare for our meeting, please take a few minutes and:

1. Have a look at the [workshop programme](#) and the [updated participant list](#).
2. Tell us a little bit about yourself by adding your photo and a short personal introduction here: <https://padlet.com/bgeomkkarok/zftjqwv8ikiusdv>
3. Think of **1-3 local/regional sustainability issues** you would like to develop in collaboration with universities and industry players. Please add your **TOP 1-3 list of issues and ideas** to this Padlet wall under *Sustainability development ideas*: <https://padlet.com/bgeomkkarok/ni5aejm037glp8y9>.

Looking forward to our conversations tomorrow!

Best regards,

Tanja

on behalf of the international [Learn to Change](#) project team

Ms Tanja Vesala-Varttala, PhD

Principal Lecturer, Marketing and Communication

Haaga-Helia University of Applied Sciences

Business Programmes

Ratapihantie 13, FIN-00520 Helsinki

+358 50 3100 715

tanja.vesala-varttala@haaga-helia.fi

krea.fi